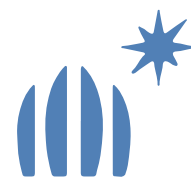

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLI | NÚM. 2108
2,90 € | 16 FEBRER 2020

Agustí Codinach

La conversió ecològica que el monestir de Poblet impulsa des del 2007 ha estat reconeguda amb el Premi Gran Gresol.

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

Referents en ecologia

Comunitats cristianes que avancen cap a la conversió ecològica integral que demana la «Laudato Si»

Les relíquies dels pastorets de
Fàtima visiten Catalunya P. 16-17

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Pause08

Conversió ecològica en profunditat

Al Primer Pla d'aquest número de *Catalunya Cristiana* presentem dues iniciatives eclesials pioneres que demostrin que la conversió ecològica que proposa el papa Francesc a la *Laudato Si*, no solament és necessària sinó que també és possible: la del monestir de Poblet a la Conca de Barberà i la de la parròquia de Sant Cebrià al barri de la Teixonera i arxiprestat de la Vall d'Hebron de Barcelona. La conversió ecològica té moltes conseqüències: incorporar la cura del planeta a les nostres activitats quotidianes, als nostres habitatges, estar atents a les decisions dels polítics que afectin l'ecosistema, elegir economies alternatives, fins i tot estar oberts a canvis en la nostra dimensió espiritual.

Tot i que encara a molts cristians els resulti estrany associar la conversió a l'ecologia, ja sant Joan Pau II havia parlat en diverses ocasions de la necessitat d'aquesta conversió. Així, el 2001, tot comentant el Salm 148, 1-5, afirmava que «l'harmonia de l'home amb els seus semblants, amb la creació i amb Déu mateix és el projecte establert pel Creador». Ens deia que tots estem cridats a tenir cura i a administrar bé la creació, a continuar amb l'obra del Creador, una obra de vida i de pau. I només cal mirar el nostre entorn per veure que això no ha estat ni és sempre així, que s'ha humiliat la nostra casa comuna.

Francesc ha desenvolupat aquesta línia del Magisteri i ha plantejat la conversió ecològica com una de les finalitats primordials de la seva encíclica *Laudato Si* (cfr. LS 216-221): cal assolir una mística, uns mòbils interiors que impulsin, motivin, i donin alè i sentit a l'acció personal i comunitària, perquè «una conversió ecològica implica deixar brotar totes les conseqüències de la trobada amb Jesucrist en les relacions amb el món que ens volta» (LS 217). I aquesta trobada ha de ser alhora personal i comunitària (cfr. LS 219).

El proper 26 de febrer, Dimecres de Cendra, començarà la Quaresma, temps de conversió, de reconciliació i de purificació. Seria bo que en totes les parròquies i comunitats reflexionéssim i oferíssim pistes concretes sobre la nostra necessària conversió ecològica. Que a l'hora de fer l'examen de consciència pensem i ens dolem dels pecats que cometem també contra la terra i la natura que ens volta. Pecats que poden ser també de pensament, de paraula, d'obra i, sovint, d'omissió. Canviar d'hàbits és molt important però ha de ser un reflex d'un canvi interior molt més pregon.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

12
Opinió

13
Vida eclesial

25
Opinió

26
Reportatge

30
Carta dominical

32
Bíblia

34
Litúrgia

36
Espai lectors

38
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Solidaritat i inclusió per a tothom

PÀGINA 14

23
Fra Luis Quintana

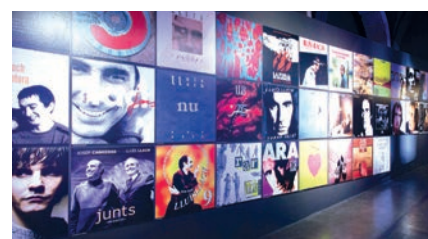
Records del Concili Provincial Tarraconense

PÀGINA 20

Susana Vilar i la classe de religió

PÀGINA 18

38
Exposició sobre Lluís Llach

La setmana en tuits

HELIODORO MIRA @DHELIO

Sacerdot catòlic

O'Malley llegeix la cartilla als bisbes espanyols davant dels abusos: «És crucial disposar de protocols clars i públics, investigar i compensar les víctimes»

EVA FERNÁNDEZ

@EVAENLARADIO

Corresponsal de la Cope a Itàlia i el Vaticà

El final desconegut de la història de l'«estrebada». El Papa no únicament va demanar perdó públicament pel que havia passat. El 8 de gener passat es va trobar amb ella en l'audiència general. I amb l'ajuda d'un traductor, en van parlar. Un final a l'estil Francesc

SOR LUCÍA CARAM

@SORLUCIACARAM

Dominica de Manresa

Amb el president del Parlament Europeu, David Sassoli. Li he plantejat la inquietud i preocupació per la pobresa infantil a Espanya, per les polítiques socials insuficients. Europa pot ajudar

ANNA GENER

@AGENERSURRELL

Patrona de la Fundació Museu Picasso

«Com ens vam poder equivocar tant?» Oscar Tusquets va revisar la seva fèrria oposició a la continuació dels treballs de la Sagrada Família, després d'una visita gairebé mística

Zoom

EDUARD BRUFAU

Tot i trobar-nos en l'era més tecnològica de la història, els humans continuem sent tan vulnerables com sempre a les pandèmies. El coronavirus de Wuhan n'és una bona mostra. Iniciat al cor de la Xina, en poques setmanes s'ha escampat fins a Europa i els Estats Units. Entre les persones que han mostrat la seva solidaritat amb els afectats hi ha el papa Francesc, que ha enviat 600.000 mascaretes a la Xina. En el moment de tancar aquesta edició els casos confirmats eren uns 30.000, i els morts gairebé 600.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Llibres i pensament

La cultura, molt present en la nostra programació, té especial força en dos programes relacionats amb els llibres. Un és *Pàgines que m'han corprès* (dimecres a les 23 h), en què Teresa Forcades presenta cada setmana el text d'un llibre per explorar allò que ens fa sentir el seu contingut i com ens pot inspirar. El 29 de gener, era un fragment sobre els camins que pot seguir cadascú i que estan moguts per l'interior, amb sentiment i pensament, mitjançant la imatge d'un paisatge. Al final de cada edició, es diu l'autor o autora del relat proposat, en aquest cas Samuel Beckett amb traducció de Ramon Lladó i Soler.

Un altre espai és *Accent* (diumenge a les 12.30 h), en què Roman Jori entrevista un autor. El 2 de febrer, la protagonista era Marisa López Gijón, amb el seu nou llibre *Quiero quedarme embarazada ya*, una guia sobre fertilitat. Amb el patrocini de la Fundació Bancària "la Caixa" i Saba Aparcaments, el presentador dialoga amb l'escriptora o escriptor entrant directament en el contingut de fons, per provocar que el llibre parli a través de la persona que l'ha elaborat.

L'efemèride de la setmana

21 de febrer del 1965: assassinat a Nova York el musulmà Àssad Mahmood, conegut com a Malcolm X, lluitador pels drets civils dels afroamericans.

LA SAL DE LA TERRA

Evangelització i caritat política

Les societats enriquides hem elevat l'assistencialisme que exercita la caritat individual a categoria de sistema, eix rector i articulador de la nostra civilització. Caritat assistencial i caritat política no són dues opcions oposades. La primera és necessària i cal veure a qui li pertoca assumir-la. Quant a la segona, és responsabilitat laical assumir-ne el desenvolupament.

Costa poc reconèixer la dependència mútua dels altres, de la família, dels companys de feina, però sovint ens mostrem indiferents al fet que les nostres formes de vida són radicalment dependents de les institucions que ens governen.

La caritat política és l'exercici de la solidaritat per combatre les estructures de pecat i transformar-les

TERESA DUCH

Missionera Filla de la Sagrada Família de Natzaret

El dimecres 15 de gener van venir a fer un *study tour* a la nostra escola Mare de Déu dels Àngels un grup de deu professores del St. Luke's Catholic College, de Sydney, amb el director d'aquesta escola, Greg Miller. Era inevitable preguntar pels incendis.

A finals de novembre, a les classes, sentien olor de socarrimat, a causa d'una onada de calor extrema, sense pluges, i del fort vent sec i mans malintencionades. La gent es posava mocadors a la boca, però creien que era momentani. Un mes després, a mitjans de desembre, ja era imparable. I avui més d'una vintena de persones han mort, 1.500 habitatges han estat destruïts i

Aquesta relació institucional es posa al descobert, per exemple, quan financem amb diners de paradisos fiscals els projectes per a la salut dels infants. És com els hospitals finançats per les màfies. A Catalunya, la principal ONG és una entitat financera que opera a diari en les estructures del pervers sistema bancari. Podem callar o podem combatre-ho, però un cristià no pot ignorar amb indiferència aquestes relacions institucionals. Cal que reconeguem que col·laborem a sostenir aquestes estructures de pecat.

És de tots conegut el fet que la dimensió radical que el cristià dona al pecat és indissoluble del fet de la Gràcia i que només a la llum de les dimensions d'aquesta Gràcia afirmem la rotunditat i universalitat del pecat. El pecat social seria l'objectivació del pecat en l'àmbit econòmic, polític i ideològic-cultural, de manera que reconeixem que el pecat es pot convertir en sistema,

JORDI GAYA NOFRE

Membre del Moviment Cultural Cristià

en estructures creades pels homes. La caritat política és l'exercici de la solidaritat per combatre aquestes estructures de pecat i transformar-les.

La funció del laïcat es recapitular totes les coses en Crist i això es farà per la caritat política o no es farà. Però, la caritat política no admet la concertació amb l'imperi de cada temps. Allò cristià no es pot sacrificar al món. No podem concertar amb el pecat. No podem posar Déu al servei del Cèsar. Quan al papa Francesc li pregunten per la violència de les *maras* a Centreamèrica, si arribaria a acords amb els narcotraficants, ell respon que un projecte evangelitzador no pot pactar amb el dimoni.

Apostolat i caritat política és el títol del proper curs homenatge a Guillem Rovirosa i Julián Gómez del Castillo. Serà els dies 22 i 23 de febrer al Seminari Conciliar de Barcelona. Mes informació: solidaridad.net

MIRADA AL MÓN

Incendis a Austràlia

molts animals morts i en perill. Ens explicaven que el cel es va tornar groguenc diversos dies, fins i tot vermell, i que els incendis han arribat a 200 kilòmetres de Sydney, al sud, a Tabourie.

Només a Nova Gal·les del Sud s'han cremat quatre milions d'hectàrees; tenint en compte que una hectàrea equival a un camp de futbol, l'extensió cremada a Austràlia és quatre vegades el territori que es va cremar a l'Amazònia el 2019; l'extensió afectada a Austràlia és quasi

com tot Catalunya.

El país sempre ha patit els incendis forestals, però aquest any han estat pitjors. El govern ha rebut moltes crítiques per la reducció del pressupost dels bombers forestals i per la falta d'acció en la lluita contra el canvi climàtic. Són notícies dolentes per a una població de cinc milions de persones envoltades d'un núvol tòxic que ha deixat l'aire amb una qualitat vint-i-dues vegades pitjor que l'estàndard recomanat.

Els nostres professors australians volen dir ben fort que la tasca d'herois silenciosos ha estat impressionant i que ens cal ser molt responsables amb el medi ambient. Cuidem i preservem els béns naturals que són de tots. Tot depèn de com s'eduqui a casa, a les escoles i a la universitat.

La tasca d'herois silenciosos ha estat impressionant i ens cal ser molt responsables amb el medi ambient

UN NOU LLINDAR

Saber sortir perquè entri un poble just

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Joves i gent gran, tots podem protagonitzar aquest dinamisme de «sortida» si ens decidim a caminar junts, en actitud sinodal

«Església en sortida» comença a ser una frase utilitzada amb freqüència i que té molta densitat de contingut perquè és l'antídot d'una forma de «ser Església» massa centrada en allò que sempre s'ha fet i no ofereix cap novetat o en allò altre que és símptoma de comoditat i anquilosament. Sentir-se «Església en sortida» és més que una frase, demana «ser rescatats de la nostra consciència aïllada i de l'autoreferencialitat» (EG 8). El dinamisme de «sortida» que Déu vol provocar en nosaltres, els creients, ens obre a aquelles dimensions de la vida personal i a aquells escenaris de la vida social on l'Evangeli necessita fer-se present i posar-hi bones arrels.

No estem davant d'una teoria buida de sentit, sinó davant d'una utopia realitzable i verificable si cadascú de nosaltres la comença a treballar en el seu interior. És el món de les intencions, de la netedat de cor, del rebuig de les aparences i l'acolliment de la Paraula de Déu i la persona de Jesús com a referent i font de veritat i vida. Quan no es té actitud de «sortida», les comunitats s'ofeguen perquè els manca l'aire de l'Esperit que les empeny a viure amb joia la seva veritable vocació missionera. El papa Francesc en parla i diu que «aquesta joia és un

signe que l'Evangeli ha estat anunciat i dona fruit. Però sempre té la dinàmica de l'èxode i del do, del fet de sortir de si mateix, de caminar i sembrar sempre de nou, sempre més enllà» (EG 21). Joves i gent gran, tots podem protagonitzar aquest dinamisme de «sortida» si ens decidim a caminar junts, en actitud sinodal, i obrint-nos a totes les realitats que vivim en societat.

Quan hem «sortit» i ens hem posat al nivell de la gent, compartint les seves alegries i esperances, les seves tristesses i angoixes, és quan el nostre ardor evangèlic s'ha de fer sentir fins al punt que tothom es demani: qui són aquests?, per què són així?, per què viuen d'aquesta manera?, què o qui els inspira?, per què estan enmig nostre? Amb aquestes preguntes, sant Pau VI veia ja que es tractava d'una proclamació silenciosa, però forta i eficaç de la bona nova de l'Evangeli. El pas següent serà el del testimoni explícit que, abandonant una fe vergonyant, anuncia clarament el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu. Només una «Església en sortida» és creïble i pot proposar l'entrada a ser un «poble just» que guarda la fidelitat i manté ferm el seu cor, un poble que tindrà clar sempre qui és el seu Senyor.

Conversió ecològica integral

Les comunitats cristianes posen en marxa iniciatives per reduir la petjada ecològica

Horts del monestir de Poblet.

LLUC TORCAL
«Com que amb poc esforç obteníem grans resultats, la comunitat va veure clar que la conversió ecològica era un dels camins»

El P. Lluc Torcal, procurador general de l'orde del Cister i director del projecte Cosmos Poblet, va rebre el Premi Gran Gresol el desembre passat. El guardó, que lliura la Fundació Gresol, reconeix la conversió ecològica del monestir de Poblet impulsada des del 2007, quan Torcal n'era el prior. Això passava vuit anys abans que el papa Francesc publicqués l'encíclica *Laudato Si'* i que l'Església en conjunt s'afegís a la seva crida a la conversió ecològica integral. D'alguna manera podem dir, doncs, que a Poblet va començar tot.

«A Poblet vivíem una situació estranya», recorda el P. Torcal. «Dins del monestir respiràvem contaminació, perquè teníem un excés de calderes de gasoil, alhora que estàvem malgastant molta aigua sense saber-ne el perquè.» Aquestes dues premisses van ser l'estímul perquè la comunitat monàstica posés en marxa una transformació ecològica que amb el temps s'acabaria integrant en un programa més gran anomenat Projecte Cosmos Poblet. Es tracta de millorar la relació del monestir amb el medi natural i de pal·liar els efectes del canvi climàtic i de fer-ho, a més, amb les eines i la tecnologia del nostre temps.

El primer pas va ser encarregar una

auditoria de l'aigua l'any 2008 que va treure a la llum la causa del malbaratament: la bomba del dipòsit llençava més aigua de la que hi entrava. «Avui dia, comptant l'hostatgeria, que en aquell moment no teníem, el màxim de despesa d'aigua diària és de 50.000 litres, en lloc del milió del 2007», reconeix el P. Lluc Torcal. Això significa el 95% de l'estalvi d'aigua, només fent unes actuacions molt senzilles.

La segona gran actuació va ser l'estalvi del 50% de gasoil gràcies a la centralització del sistema de calefacció i al fet de passar de deu a tres calderes. Actualment, s'ha assolit un estalvi del 70% del consum de gasoil perquè s'han introduït altres sistemes de producció de calor aerotèrmic i fotovoltaic.

«Com que amb poc esforç obteníem grans resultats, la comunitat va veure clar que la conversió ecològica era un dels camins que havíem de tirar endavant», comenta el P. Lluc Torcal. Dins d'aquest procés, una fita important va ser la promulgació de la *Declaració de la Congregació de la Corona d'Aragó de l'Orde Cistercenc sobre la relació dels Monestirs amb l'entorn natural del 2009*, que fou ac-

ceptada i aprovada per unanimitat en cada un dels quatre monestirs cistercencs de la congregació de la Corona d'Aragó. El document estableix el marc legislatiu de la relació dels monestirs amb el medi natural a partir de directrius referents a les fonts d'energia, els boscos, els camps, l'alimentació o els residus.

Altres actuacions que s'han fet a Poblet han estat la substitució de les làmpades de vapor de sodi per leds i fanals alimentats per energia solar; el canvi de la gespa per plantes autòctones mediterrànies, molt més resistents a les plagues i les sequeres; la instal·lació de dutxes sense sabó o l'elaboració de sabons ecològics; la tria selectiva de residus i l'eliminació d'embalatges i embolcalls innecessaris.

Vuit anys després que Poblet emprengués gairebé en solitari l'aventura ecològica, el papa Francesc va publicar el 24 de maig del 2015 l'encíclica *Laudato Si*. «Em vaig sentir molt en sintonia amb la catolicitat de l'Església», rememora el P. Lluc Torcal, que l'octubre d'aquell mateix 2015 seria nomenat procurador general de l'orde cistercenc. L'encíclica és una invitació a fer un canvi radical de vida tant personal com social a tots els nivells. «Això vol dir», explica el monjo cistercenc i físic, «que tota la nostra manera de pensar, d'actuar, de pregar i de relacionar-nos amb Déu i amb els altres ha d'estar marcada per aquesta nova mirada vers la casa comuna».

Encíclica «Laudato Si»

Arran de la publicació de l'encíclica *Laudato Si*, moltes coses han canviat en l'Església. El papa Francesc no ha volgut que la crida a la conversió ecològica integral acabés en paper mullat. En aquest sentit, ha instituït la Jornada Mundial de Pregària per a la Cura de la Creació, l'1 de setembre, i ha anunciat la introducció al Catecisme d'un nou pecat: ecocidi o pecat ecològic.

Al mateix temps, ha demanat a les conferències episcopals que treballin en la línia de la conversió ecològica. En aquesta crida s'emmarca la creació a Granada del l'Institut Laudato Si per a la Custòdia de la Creació (www.laudatosi.institute.org), el Moviment Catòlic Mundial pel Clima (www.catholicclimate-movement.global) o el moviment

francès Església Verda (www.eglise-verte.org).

«L'encíclica *Laudato Si* és un do de l'Esperit Sant», afirma Maria Bargalló, coordinadora de la Comissió d'Ecologia i Justícia de Justícia i Pau. «Expressa d'una forma clara i contundent el que està passant al nostre món i quines són les arrels del problema, però sobretot dona les claus per trobar els camins per avançar.» Segons Bargalló, «les claus no estan únicament en la ciència o la tècnica, que és on les busca la nostra societat, sinó en el cor de l'home». «Les claus són morals i ètiques, per això les religions hi tenen tant a dir.» En aquest sentit, justícia social i justícia ambiental estan completament entrelaçades: «Si uns quants espolien els recursos del planeta, els malgasten i els malversen, el planeta a llarg termini no pot sobreviure i això afecta les futures generacions, però ara són els més vulnerables els que en paguen les conseqüències.»

Justícia i Pau impulsa una Xarxa de Parròquies EcoSolidàries per promoure, en àmbits cristians, el model de persona i de societat justa, solidària i respectuosa amb la natura que reclama *Laudato Si*. La pàgina www.justiciapau.org.

MARIA BARGALLÓ
«Són vitals les entitats que són font de sensibilització de la població benestant i d'empoderament de la vulnerable»

Plaques solars de la parròquia de Sant Cebrià.

JOAN GARCÍA DE MENDOZA

«Vam instal·lar plaques fotovoltaiques per un criteri ecològic, ja que hem de ser els primers de donar exemple»

org/ecoparroquies incorpora un test d'autodiagnòstic per ajudar les comunitats cristianes a identificar aquelles bones pràctiques que ja porten a terme i proporcionar pistes per poder avançar.

D'altra banda, també s'està formant una xarxa d'entitats d'Església (Justícia i Pau, Mans Unides, Càritas, Cristianisme i Justícia...) per fer un treball en comú que es retroalimenta i tingui més força. «Són vitals —explica Bargalló— la multitud de petites entitats en xarxa que treballen pel desenvolupament global, són font de sensibilització de la població benestant i d'empoderament de la població vulnerable facilitant un treball conjunt capaç de pressionar els poders.»

Parròquies EcoSolidàries

La parròquia de Sant Cebrià de Barcelona, al barri de la Teixonera i arxiprestat de la Vall d'Hebron, és la primera església documentada a Espanya que ha instal·lat plaques fotovoltaiques per autoabastir-se energèticament.

«Em vaig decidir a posar plaques solars a la parròquia en assabentar-me que la Comissió Europea forçaria Espanya a tirar enrere l'impost del sol», explica el rector, Mn. Joan García de Mendoza Esteban. Això era el gener del 2019. Va començar amb deu plaques, i actualment ja en té vint. La inversió econòmica total, que ronda els 9.000 euros, la preveu amortitzar en uns quatre anys.

«Vam instal·lar plaques fotovoltaiques no per un criteri econòmic, sinó ecològic, ja que hem de ser els primers de donar exemple de consum alternatiu», aclareix Mn. García de Mendoza. «Nosaltres no som posseïdors de la terra, som gestors dels béns que Déu ens ha donat. Per tant, no podem fer-ne ús a benefici propi.» En aquest sentit, «tot el que sigui ecologia és servir la voluntat de Déu, mentre que tot el que sigui ignorància o descuit en l'ecologia és pecat d'omissió».

Tal com remarca el rector de Sant Cebrià, la conversió del cor que ens demana el papa Francesc parteix d'actes concrets: «Jo soc vegetarià perquè el consum de proteïnes animals és molt més costós per al medi ambient que les vegetals.»

Després de fer un estudi de com la parròquia podia reduir la petja-

da ecològica, es van prendre un seguit de mesures: a banda de les vint plaques fotovoltaiques, s'han muntat tancaments d'alumini, s'han implementat llums led, s'han regulat totes les aixetes, s'han posat lavabos amb doble dipòsit i s'instal·len electrodomèstics de baix consum. El menjador social de la parròquia, que ofereix esmorzar de dilluns a dissabte a una setantena de persones, genera una tona de residus l'any, cosa que va portar a implementar un sistema de reciclatge. Hi està prohibit l'ús de plats i gots de plàstic.

Mn. García de Mendoza té des del setembre passat una altra parròquia a càrrec seu, la del Sant Crist, al mateix arxiprestat de la Vall d'Hebron. Ja està valorant quins canvis pot fer-hi des del punt de vista ecològic: «Cal reduir el consum energètic, cosa que passa per canviar el sistema de climatització i els aïllaments. També procuraré construir un cancell perquè d'aquesta manera la porta pugui estar oberta sense que hi hagi malbaratament energètic.»

El rector reconeix que l'arquebisbat de Barcelona està interessat a replicar en altres esglésies les millores ecològiques de Sant Cebrià, però també veu certa recança per part d'altres sectors. Del mateix parer és Lluç Torcal, que així com valora la transformació de moltes comunitats cristianes, reconeix que hi ha molta resistència per part de gent que ha deixat la *Laudato Si* desada en un calaix. Segons el monjo cistercenc, «una auditoria permet fer un diagnòstic al voltant dels grans vectors mediambientals: aigua, energia, alimentació i entorn». Tenint en compte que la despesa principal de les parròquies té a veure amb la calefacció i la il·luminació, «si un bisbat o arquebisbat es posa d'acord que totes les parròquies comprin energia al mateix comercialitzador poden obtenir preus molt més baixos».

«El canvi climàtic és un tema d'una urgència vital», insisteix Lluç Torcal. «Si un dia ens quedem sense blat, ens quedem sense eucaristia. Si ens quedem sense eucaristia, ens quedem sense part de l'economia salvífica.» Per tant, «no només es tracta de qüestions de la vida a la terra, sinó també de l'economia salvífica».

SABER ESCOLTAR

Silenci

El neurocientífic Michel Le Van, estudiós dels efectes del silenci, va declarar que: «El soroll és una greu agressió al nostre rendiment cognitiu.»

Hi ha una experiència curiosa: si se'n va l'electricitat, es fa un silenci immens a les cases i als carrers. Passejar prop d'una via de poble o de ciutat comporta un gran soroll, de manera que si camines amb algú no hi ha manera de sentir-se.

La nostra civilització és plena de sorolls, cosa que afecta la nostra atenció. La informació que rebem constantment ens porta a moltes interrupcions del treball i és una sobrecàrrega damunt el nostre cervell. El qual, davant dels sorolls, rep una pressió que el bloqueja. Podem posar el cas de quedar-se en blanc davant un examen. El soroll ens posa

en estat d'alerta. Té un efecte sobre el sistema immunològic i el cardiovascular.

Michel le Van afirma que el soroll mata deu mil persones cada any. El soroll fa baixar el rendiment escolar i pot augmentar la dislèxia. És una agressió al nostre rendiment cognitiu.

Davant d'aquesta panoràmica s'hauria de recórrer als bons sorolls de la natura. Caldria saber escoltar el murmur del rierol, del vent, dels insectes, de les branques dels pins... Aquests exemples ajuden la personalitat. Passejar pel bosc asserena i disminueix l'estrès, la tensió arterial, millora la salut cardiovascular, ajuda el metabolisme, afavoreix la concentració i la memòria. Diu el nostre especialista que, després d'una intervenció quirúrgica, els

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

que es recuperen millor necessiten menys analgèsics si la seva habitació té vistes a un paisatge natural.

El silenci també ha de ser interior. El parpelleig humidifica els ulls i té la missió de fer descansar el nostre cervell. Pot anar bé tancar els ulls i centrar-se en la veu per comprendre l'altre. Pascal va dir: «Tota la desgràcia dels homes ve de no saber estar en repòs en una habitació.»

És bo aturar-se, respirar i situar-se amb la calma i el benestar del cor. Parlarem, en una altra ocasió, del silenci religiós.

Caldria saber escoltar el murmur del rierol, del vent, dels insectes, de les branques dels pins...

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

A PROPÒSIT DE...

Cursos i cursets

Cursos de preparació a la primera comunió, i uns altres per a la confirmació. De diferent durada si es tracta del matrimoni, a part del curset per als pares que pensen batejar el fill, encara abans de néixer. No sé quants cursets més s'organitzen per tot arreu.

Existien en l'Església primitiva?

Sens dubte que alguna cosa hi havia amb posterioritat a l'època apostòlica i a la de les persecucions romanes. Però, la llibertat religiosa a partir de l'Edicte de Milà va suposar desviacions doctrinals. Si la pràctica primitiva, generalment, va ser el baptisme dels infants, arriba un moment en què, en tractar-se d'adults que es volen incorporar a l'Església, suposa una instrucció, resum de la qual són les diferents

formulacions que anomenem símbols. La institució del catecumenat i de la Quaresma va per aquest camí.

Abans del Concili, a la primera part de la missa, la que avui rep el nom de Litúrgia de la Paraula, se l'anomenava missa dels catecúmens perquè, quan s'acabava, s'obrien les portes de l'església i aquests se n'havien d'anar.

Durant la Quaresma, l'aspirant rebia mostres de la generositat de la fe a la qual aspirava. Quan arribava la nit de Pasqua, qui presidia l'assemblea el cridava i el catecu-

Abans del Concili, la primera part de la missa s'anomenava missa dels catecúmens

men, vestit com qualsevol, sortia acompanyat del seu padrí i d'un diaca i tots tres es dirigien a una cripta. Quan s'acostaven l'oficiant i l'aspirant a la «piscina», se'l convidava a entrar-hi. Quan arribava al nivell de l'aigua, es treia la roba, i se'l submergia tres vegades, en record dels tres dies de sepultura del Senyor que l'acollia. Ressuscitat per la Gràcia, el padrí li lliurava una roba blanca i sortien a la nau que esperava i observava una persona nova que s'incorporava a la comunitat. El bisbe, aleshores, li imposava solemnement les mans sobre el cap, i confirmava, a la vista de tota l'assemblea, el misteri salvífic del qual ja gaudia el neòfit.

El catecumenat, més que un curset, era una màster.

Vida eclesial

Aquesta setmana expliquem que el Papa participa en un fòrum econòmic, informem de la visita de les relíquies dels pastorets de Fàtima, parlem del professorat de Religió, recordem el Concili Provincial Tarraconense i visitem Terra Santa

El Papa demana alleugerir la càrrega dels països endeutats

Solidaritat i inclusió per a tothom

«No podem pretendre que els deutes contrets siguin pagats amb sacrificis insuportables. En aquests casos cal trobar modalitats de reducció, dilació o extinció del deute.» Ho va dir el papa Francesc davant dels participants del fòrum econòmic sobre *Noves formes de fraternitat solidària d'inclusió, integració i innovació*, organitzat a Roma per la Pontificia Acadèmia de Ciències Socials.

El Papa va demanar als organismes internacionals que promoguin accions per tal d'alleugerir la càrrega dels deutes dels països endeutats i els va encoratjar a noves formes de solidaritat, a més de pronunciar-se en contra de l'acumulació financera.

«És bo recordar que no hi ha una llei màgica o invisible que ens condemni a la congelació o la paràlisi davant de la injustícia, i encara menys hi ha una racionalitat econòmica que suposi que la persona humana és simplement una acumuladora de beneficis individuals aliens a la seva condició d'ésser social», va afirmar Francesc. I va afegir: «Les exigències morals de Joan Pau II el 1991 resulten sorprenentment actuals avui. (...) És certament just el principi que els deutes han de ser pagats. No és lícit, en canvi, exigir-ne o pretendre'n el pagament quan aquest vindria a imposar de fet determinades opcions polítiques que portessin poblacions senceres a la fam i la desesperació.»

El Pontífex va exhortar a «tots els pobles a ajudar els països en desenvolupament a assolir la sostenibilitat del deute a llarg termini a través de polítiques coordinades destinades a fomentar el finançament del deute, l'alleugeriment del deute i la reestructuració del deute, segons correspongui.

Un cop més el Pontífex va parlar de les estructures de pecat que «inclouen nombroses retallades d'impostos per a les persones més riques, justificades moltes vegades en nom de la inversió i el desenvolupament; paradisos fiscals per als guanys privats i corporatius, i la possibilitat de corrupció per part d'algunes de les empreses més grans del món, no poques vegades en sintonia amb algun sector polític dominant».

El Papa va criticar que el benestar hagi esdevingut una cosa per a uns quants elegits. Va demanar a organismes financers i governs que treballin pel bé comú, la justícia social i el desenvolupament integral per no convertir-se en estructures de pecat: «Si hi ha la pobresa extrema enmig de la riquesa, també riquesa extrema, és perquè hem permès que la bretxa s'ampliï fins a convertir-se en la més gran de la història.»

Amb tot, Francesc va voler enviar un missatge d'esperança: «Es tracta de problemes solucionables i no d'absència de recursos. No hi ha un determinisme que ens condemni a la inequitat universal. Permeteu-me repetir-ho: no estem condemnats a la inequitat universal.» Per això, va apel·lar a la respon-

Un moment del
fòrum econòmic
celebrat a Roma.

«Es tracta de problemes
solucionables i no
d'absència de
recursos. No hi ha un
determinisme que ens
condemni a la inequitat
universal»

sabilitat col·lectiva.

Fraternitat humana

D'altra banda, el Papa va enviar un videomissatge als participants de la cerimònia que es va celebrar a Abu Dhabi amb motiu del primer aniversari de la signatura del document sobre la Fraternitat Humana: «Celebrem l'aniversari d'aquest gran esdeveniment humanitari, amb l'esperança d'un futur millor per a la humanitat, un futur lliure d'odi, rancúnia, extremisme i terrorisme, en què predominin els valors de pau, amor i fraternitat», va indicar Francesc.

El Papa es va adreçar particularment a «totes les persones que a la humanitat ajuden els seus germans pobres, malalts, perseguits i febles, independentment de la religió, el color o la raça a la qual pertanyen».

El Pontífex va expressar l'agraïment pel suport ofert pels Emirats Àrabs Units a la feina del Comitè Suprem per a la Fraternitat Humana i va agrair la iniciativa de la Casa Abrahàmica, que va instituir el premi a la Fraternitat Humana.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Canviar la cultura segons Francesc

En l'entrevista que Jordi Évole li va fer al Papa l'any passat, a una de les preguntes sobre la reforma que està impulsant a la Cúria romana i a l'Església, Francesc va respondre-hi d'una manera sorprenent. El Papa va dir que ell impulsa processos. I que els processos sostenen els canvis empresos. Quanta saviesa hi ha en les seves paraules! Tot i que no ho va glossar gaire, va quedar clar que els canvis puntuals, o fruit d'exhortacions pietoses, no duren. La sinodalitat quotidiana que el Papa somia és difícil d'implantar en oficines amb les estructures, procediments, organigrames i eines tecnològiques que estan dissenyades per al treball aïllat d'oficines especialitzades. No hi ha espais, temps i possibilitadors del coneixement mutu ni iniciatives conjuntes. Els processos institucionals són aliens a la col·laboració!

En la societat-xarxa s'ha posat de moda la col·laboració, però fer-la possible requereix canviar justament aquests i altres processos que la impedeixen. Cal refer-los.

La cultura de les institucions (els valors viscuts *de facto* pels seus equips de treball) és resultat dels processos institucionals, no de les paraules belles enganxades a les parets.

Aquestes belles paraules han de concretar-se en els organigrames, reglaments, temps, espais i tecnologia. Amb aquests processos refets, el quefer diari serà més col·laboratiu i acabarà canviant la cultura. Gràcies, Sant Pare.

LETICIA SOBERÓN

 Barcelona

Les relíquies dels pastorets de Fàtima visiten Catalunya

Vides configurades per l'Evangeli a l'escola de Maria

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Barcelona

Amb motiu de la commemoració dels 100 anys de la mort dels pastorets i vidents de Fàtima santa Jacinta Marto (el 20 de febrer vinent) i del seu germà sant Francesc (el 4 d'abril passat), les seves relíquies visiten Catalunya. Parròquies, escoles, convents i moviments eclesials acullen les relíquies en una iniciativa promoguda per la Milícia de la Immaculada i Ajuda a l'Església Necessitada (ACN).

Miquel Bordas, president de la Milícia de la Immaculada a Espanya, ens recomana visitar les relíquies «com si tornéssim a ser nens nosaltres mateixos, amb aquella genuïna obertura i ganes de trobar-se amb uns amics de la nostra edat, que ens han vingut a visitar, que ens estimen i que ens precedeixen, volen ensenyar-nos el camí cap al Cel que mena a la veritable felicitat, és a dir, a la santedat».

Els pastorets de Fàtima, ens comenta, «són vides afaïçonades per l'Evangeli segons la mateixa escola de Maria». I afegeix: «És una opció radical, d'amor a Déu i als germans, tot renunciant a l'egoisme i no defugint la creu particular.» Per a Bordas, es tracta d'una orientació «decisivament apostòlica», que busca la salvació de tothom. Així, destaca, «els nostres pastorets són uns laics "compromesos", els quals, enmig de la seva vida tan oculta, tan insignificant, han pres partit, intercedeixen per la pau en un món dividit i ens ensenyen que només quan ens refiem totalment de Déu, sense reserves, la nostra vida té autèntic sentit i és plena».

Amb aquesta visita es recorda i es difon l'actualitat del missatge de conversió que va transmetre la

Mare de Déu a Fàtima, i del qual els germans Marto amb la seva cosina Lúcia van ser altaveus eficaços i testimonis creïbles.

La presència de les relíquies a casa nostra també és una oportunitat per promoure la devoció a l'Immaculat Cor de Maria, per això la Milícia de la Immaculada ha donat el seu suport a aquesta visita. «El missatge de Fàtima és d'un optimisme inigualat: "Al final, el meu Cor Immaculat triomfarà"», subratlla Bordas. «En una societat com la nostra que experimenta ara i adés d'una manera punyent les conseqüències de viure com si Déu no existís, on s'estén el desànim disfressat de frivolitat i materialisme, especialment entre els joves, posar-se en mans de la Immaculada, la *tota pulchra*, ben a prop del seu cor, és una garantia per tal de no malbaratar la gràcia divina, que no ha de mancar mai.»

Aquesta iniciativa s'organitza conjuntament amb Ajuda a l'Església Necessitada. En aquest sentit, Miquel Bordas recorda que les aparicions a Fàtima van tenir lloc en

un context de política anticlerical i laïcista a Portugal, «d'altra banda, el missatge de Fàtima del 13 de juliol del 1917 ja feia esment a les terribles persecucions i martiris dels cristians que es verificarien ben aviat. Per això, ACN sempre ha vist en la Mare de Déu de Fàtima la seva intercessora. A Fàtima la Mare de Déu va mostrar als pastorets el vincle indestriable entre l'Església que sofreix i el Sant Pare que la pastura. Viure els missatges de Fàtima, posar-los en pràctica, també implica acompanyar afectuosament, amb devoció filial, la tasca àrdua del Pontífex Romà, mitjançant la nostra pregària incessant i els ofriments personals».

L'esdeveniment central de la visita té lloc el dijous 20 de febrer, a les 18.00, al Carmel de la Immaculada de Barcelona amb la celebració d'una vetlla de pregària on els participants s'uniran al Rosari mundial organitzat per Mater Fàtima a diversos santuaris del món. El calendari es pot consultar a www.pazybien.org/mi, on també trobareu la pregària als pastorets de Fàtima.

A l'hora de pensar en els fruits d'aquesta visita, Miquel Bordas destaca «l'augment de la fe, l'esperança i la caritat... fruits de conversió i estima a la mortificació personal per amor a Déu i als germans; de fervor eucarístic i pregària...» També «la certesa que tenim una dolça Mare, que ens coneix i ens alleuja els nostres patiments». Al capdavant, conclou, «que la nostra resposta a les exhortacions de la Mare de Déu de Fàtima ens esperoni a practicar la misericòrdia, amants a les necessitats temporals i espirituals dels nostres germans, especialment aquells que han estat descartats i oblidats pels nostres egoismes individuals i col·lectius».

MIQUEL BORDAS
«Els nostres pastorets són uns laics "compromesos", els quals ens ensenyen que només quan ens refiem totalment de Déu, sense reserves, la nostra vida té autèntic sentit i és plena»

Visita de les relíquies al Col·legi Abat Oliba Spínola de Barcelona.

 Barcelona

MACIÀ GRAU
Barcelona

Susana Vilar, presidenta de l'Associació de Mestres de Religió de Catalunya

«Encara hi ha alguns polítics que ens veuen com si fóssim catequetistes»

A causa de la falta de professors de religió, a Catalunya ja hi ha més de 35 centres que no poden oferir la classe de religió als seus alumnes, una situació única a tot l'Estat espanyol. Per fer front a aquesta problemàtica, el 25 de gener passat l'Associació sindical de Mestres i Professors de Religió de Catalunya (AMRC) va publicar un manifest per reclamar a les institucions més estabilitat laboral per als docents i un canvi en la matèria que doni cabuda a totes les confessions religioses. Susana Vilar, presidenta d'aquest sindicat, el majoritari del professorat de religió a Catalunya, és conscient que tots aquests canvis són necessaris per garantir que les escoles puguin continuar oferint aquesta assignatura als alumnes.

Quins són els factors que han provocat que faltin tants professors de religió a Catalunya?

No hi ha una sola causa, però la més important és la inestabilitat. Des del 2007 la LOE va establir que el professorat de religió fos personal indefinit, una figura que l'Estat es va inventar, perquè no existia. Dins de tot el que és la funció pública, no hi ha hagut mai cap cos que sigui laboral indefinit; o és fix o és temporal. Això contrasta amb els requisits i l'excessiva formació acadèmica que es necessita per exercir, que fa que el professorat de religió sigui un dels més formats, alguns amb més d'una titulació. No pot ser que després de tots aquests estudis els professors hagin de treballar en tres o quatre centres per aconseguir una jornada sencera.

Per què el professorat de religió és indefinit i no fix?

La llei estableix clarament que per obtenir aquesta condició has de passar per un concurs-oposició o un concurs de mèrit, però nosaltres som els únics docents que hem passat per un concurs de mèrit i no podem ser fixos. Aquesta situació es deu principalment al fet que després dels estudis necessitem el vistiplau del bisbat corresponent, que se'ns dona en forma de proposta. Aquesta proposta es necessita cada any i, encara que es renova automàticament, continuem tenint un contracte indefinit i no fix. No obstant, des de l'AMRC hem fet un estudi jurídic en el qual justifiquem legalment que hauríem de ser fixos. Portarem aquesta proposta a la Generalitat i tindrem diverses reunions amb els grups parlamentaris perquè es pugui resoldre aquesta anomalia.

La proposta del bisbat ha estat objecte de crítiques els darrers anys. Què demaneu des de l'AMRC?

Des de fa 10 anys, demanem als bisbats que facin una proposta única, perquè no és lògic que es necessiti una proposta diferent segons el lloc on treballis. Nosaltres entenem que si ets vàlid per treballar en un bisbat també ho ets per fer-ho en tots els altres. El que no pot ser és que un professor que estigui a Tarragona es traslladi a un altre bisbat i allí no li donin el vistiplau per exercir. En els moments que vivim no ens podem permetre el luxe que una persona que tingui els estudis i una titulació donada per l'Església no sigui apta pel bisbat per ser professor de religió. A la majoria de les comunitats autònomes, una vegada tens la DECA (la titulació necessària donada per l'Església), automàticament reps

«Som els únics docents que hem passat per un concurs de mèrit i no podem ser fixos»

«Cal començar a implementar aquest nou model d'ensenyament aconfessional, que podria portar el nom de "cultura religiosa"»

la proposta per ser docent, sense passar per cap entrevista. És com creiem que hauria de ser, ja que una cosa és la teva vida com a cristià i l'altra és la teva feina com a docent. Fins i tot hi ha diverses sentències relacionades amb aquesta qüestió, ja que s'ha de ser un bon professor i la teva vida personal ha de quedar-ne al marge.

En el manifest de l'AMRC proposeu la creació d'una nova matèria de religió que doni cabuda a totes les confessions religioses.

El gener de l'any passat vam presentar la idea d'un nou model d'assignatura de religió aconfes-

sional al conseller d'Educació de Catalunya, Josep Bargalló, que també està en aquesta mateixa línia. La proposta es basa en la possibilitat d'oferir una assignatura que afavoreixi el coneixement de totes les religions i no només des d'un punt de vista confessional, tenint en compte que vivim en una societat diversa. Algunes escoles, com Vedruna i l'Escola Pia, ja ho estan implantant, i amb més raó s'hauria de fer a l'escola pública, on hi ha molts alumnes nouvinguts d'altres països. Això no vol dir que renunciem als nostres principis cristians, sinó que creiem que és millor que els alumnes coneguin la figura de Jesús i que per a uns sigui un profeta i per a altres sigui Déu, i que puguin veure quines coses tenim en comú. Així també s'afavoriria que els professors de religió no tinguessin tanta pressió, ja que encara hi ha molts polítics que ens veuen com si fóssim catequistes.

Quina és la solució principal per aconseguir que hi hagi més professors de religió?

Tot passa per millorar-los les condicions laborals, i per fer-ho és necessari un gest polític. La Generalitat ens hauria de reconèixer com a personal fix, i això faria que el cos del professorat es mantingués i la gent no es plantegés una altra opció. Això, sumat al tema de la proposta, que s'hauria de millorar, i als canvis en la pròpia matèria. No pot ser que la gent encara consideri que som catequistes nomenats pels bisbats, l'assignatura hauria de ser molt més oberta. Per fer-ho cal començar a implementar aquest nou model d'ensenyament aconfessional, que podria portar el nom de «cultura religiosa». Així també tindriem més alumnes, i els professors podrien fer la jornada sencera en només una o dues escoles.

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de

SLABBINCK

veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

Partida Fanecaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

RECORDS DEL CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE (4)

El reconeixement de Roma a les resolucions conciliars

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Arquebisbe Metropolità emèrit de Barcelona

Com una expressió de la comunió eclesial amb la seu de Pere, les resolucions aprovades pel Concili Provincial Tarraconense necessitaven el reconeixement (*recognitio*) de la Seu Apostòlica. El 17 de juliol del 1995 es va anar a Roma per presentar les resolucions conciliars i no fou fins al 5 de juny del 1996 —pràcticament un any després— que la Congregació per als Bisbes va signar el Decret del reconeixement de les resolucions conciliars, que manifestava que les resolucions estaven d'acord amb la doctrina de l'Església. Molts membres del Concili es van queixar d'aquest retard en rebre el reconeixement de Roma, veient-hi el poc interès de Roma pel nostre Concili i considerant que aquesta tardança desanimava a posar en pràctica el Concili que se celebrà amb joia i esperança.

El reconeixement atorgat per la Santa Seu va respectar pràcticament totes les resolucions conciliars que vam lliurar a Roma, a excepció de la resolució 142. Per tant, els continguts de les resolucions no foren motiu de possibles dificultats sorgides de cara a atorgar el reconeixement.

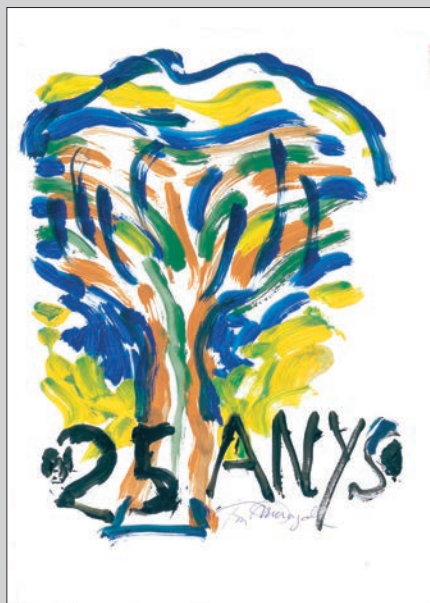
Però, pot haver influït en aquest llarg període de temps que en les resolucions del Concili s'empra sovint la denominació de «Conferència Episcopal Tarraconense»? Aquesta denominació l'hem emprat els bisbes i el poble cristià de Catalunya des de la cloenda del Concili Vaticà II. Sabem que segons la normativa canònica vigent la nostra no és una conferència episcopal com el centenar que existeixen en l'Església. Ni reuneix els requisits ni s'adequa a les exigències que es demanen a aquelles conferències episcopals. Podria representar una dificultat per donar el reconeixement a les resolucions conciliars?

El professor Joan Estruch, en un

article que parlava de «variacions sobre el Concili Provincial Tarraconense», parla de l'any que va transcórrer des de la cloenda del Concili fins al reconeixement de les resolucions conciliars atorgat per Roma. L'autor manifesta que «de tot el que s'ha esdevingut al llarg d'aquest procés, en sabem ben poca cosa». Com a secretari de la Conferència Episcopal Tarraconense que era en aquell temps, puc dir el que sé i no crec que hi hagi quelcom més.

En aquesta tardança hi havia en primer lloc una raó funcional. Les 170 resolucions conciliars tractaven molts temes diversos i la Congregació per als Bisbes, quan les va rebre, les distribuï als dicasteris competents de la Cúria per cadascuna de les diverses matèries. Aquests dicasteris lliuraren les esmentades resolucions als seus experts per al seu estudi de cara al reconeixement; aquests experts són consultors dels dicasteris i viuen generalment lluny de Roma. Això,

Missa celebrada a la catedral de Tarragona amb motiu de la cloenda del Concili, el 4 de juny del 1995.

Les 170 resolucions conciliars tractaven molts temes diversos i la Congregació per als Bisbes les distribuï als dicasteris competents

en la pràctica habitual de la Cúria, pren molt de temps. Aquesta pràctica no fou només pel nostre Concili provincial, sinó que és l'habitual a la Cúria romana. A la vegada, les Congregacions romanes tenen molta feina ja que estan al servei de tota l'Església universal. Això motivà fonamentalment aquest llarg període de temps d'espera que va influir sens dubte en el desencís de molts a l'hora de participar en l'aplicació de les decisions conciliars. Penso que caldria trobar camins per abreujar aquest procediment per obtenir el reconeixement de la Santa Seu de les resolucions conciliars, que pot semblar massa burocràtic i és massa llarg.

Però, podria ser també la causa d'aquest retard la possible dificultat per emprar la denominació de «Conferència Episcopal Tarraconense» en les resolucions conciliars? Fou una dificultat, però penso que no és la causa d'aquest retard. Com diem els catalans, «parlant

la gent s'entén». Per tal de trobar una solució a l'esmentada dificultat, a la primera meitat del 1996, el vicepresident del Concili, cardenal Ricard M. Carles; el secretari del Concili, Mons. Carles Soler Perdigó, i el Secretari de la Conferència Episcopal Tarraconense, jo mateix, visitàrem el prefecte de la Congregació per als Bisbes, cardenal Bernardin Gantin, i el secretari d'aquest dicasteri, Mons. Francesco Monterisi. Mons. Ramon Torrella, president del Concili, es trobava indisposat.

Fou una reunió molt cordial i constructiva cercant una solució a l'ús d'aquella denominació, amb una clara i decidida disposició d'atorgar el reconeixement a totes les resolucions conciliars. Aquesta qüestió té relació també amb la resolució 142 del Concili, vinculant i prioritària, que certament va esdevenir la més famosa del Concili i que més rius de tinta ha fet córrer.

Cal dir que el text d'aquesta resolució votat pels membres amb vot consultiu i el text votat pels bisbes coincideixen plenament. Hi ha diferències entre aquest text i el text amb el reconeixement de la Congregació romana. Diferència que es va aprovar en aquella reunió.

Calia trobar una solució en l'ús de la denominació «Conferència Episcopal Tarraconense», i en aquella reunió s'acordà modificar la resolució 142. Aquesta deia: «El Concili urgeix que les vuit Esglésies que tenen la seu a Catalunya, després d'estudiar les diverses possibilitats i avantatges, d'acord amb la legislació eclesiàstica vigent, avacin decididament vers l'obtenció de la corresponent personalitat jurídica.» Cal recordar que Barcelona no estava integrada jurídicament a la Tarraconense.

En l'esmentada reunió romana es va modificar en aquest text que és l'aprovat i promulgat: «El Concili urgeix que les Esglésies que tenen la seu a Catalunya aconseguixin una comunió interdiocesana i una acció pastoral més coordinada, i que, després d'estudiar les diverses possibilitats i avantatges, segons la legislació eclesiàstica vigent, procurin trobar, d'acord amb la Conferència Episcopal Espanyola, la corresponent solució jurídica amb vista a una acció evangelitzadora i pastoral més eficaç i a una presència eclesial més significativa a Ca-

Claret ha reeditat les resolucions i els documents del Concili.

Calia trobar una solució en l'ús de la denominació «Conferència Episcopal Tarraconense», i en aquella reunió s'acordà modificar la resolució 142

No sabem exactament el motiu de no haver estat erigida la Regió. (...) És possible que hi haguessin incidit les possibles interpretacions polítiques que tindria

talunya, bo i mantenint la relació institucional amb la Conferència Episcopal Espanyola.»

I què succeïa amb l'ús de la denominació «Conferència Episcopal Tarraconense»? La Congregació romana donà el reconeixement a les resolucions conciliars i acceptà l'ús d'aquella denominació tal com s'explicita en la Nota explicativa. Així, s'acordà redactar una «nota explicativa» publicada abans del Prefaci del Concili, que diu així: «La denominació "Conferència Episcopal Tarraconense" es ve fent servir des de fa alguns decenni per significar les reunions dels bisbes de la Província Eclesiàstica Tarraconense i de l'arquebisbat de Barcelona i el conjunt de serveis comuns. Per aquesta raó, apareix en algunes resolucions del Concili Provincial Tarraconense, si bé aquesta denominació no significa ni la naturalesa ni les facultats de les conferències episcopals tal com vénen regulades en els canons 447-459 del Codi de Dret Canònic de 1983. Aquesta denominació s'adaptarà al que es decideixi, en conformitat amb la resolució 142.»

Així la denominació «Conferència Episcopal Tarraconense» es pot continuar emprant, conscients de la seva peculiaritat i esperant trobar una solució jurídica per aplicar la resolució 142. Aquesta recerca no és fàcil. Hi havia la possibilitat d'una «Regió eclesiàstica» regulada com a facultativa en el Codi de Dret Canònic de 1983, però per assolir-la calien dues o més províncies eclesiàstiques. Tanmateix, recordo que poc després d'obtenir el reconeixement de les resolucions conciliars, consultant l'*Acta Apostolica Sedis*, vaig veure publicades les reformes estatutàries de les regions eclesiàstiques d'Itàlia, i vaig observar que, havent obtingut la corresponent dispensa pontifícia, existien regions amb la seva personalitat jurídica i la seva Conferència Episcopal Regional i que la Regió estava formada no per dues o més províncies eclesiàstiques, sinó per una sola Província eclesiàstica i una arxidiòcesi exempta, com era fins l'any 2004 la realitat de la Província Eclesiàstica Tarraconense i l'arquebisbat de Barcelona.

Aquest fou el model que vaig suggerir als bisbes de Catalunya

i l'estudiàrem i preparàrem uns estatuts de la Regió Eclesiàstica Tarraconense. Amb vista a la seva erecció per part de la Santa Seu, calia abans per la normativa comuna de l'Església, obtenir l'aprovació de la Conferència Episcopal Espanyola, i com a president de la Conferència Episcopal Tarraconense i com a president de la Comissió d'Assumptes jurídics d'aquella Conferència, ho vaig presentar amb molt interès amb el suport dels bisbes catalans a la Plenària, on es va estudiar i es va aprovar, a efectes de poder emprar la denominació de «Conferència Episcopal Regional Tarraconense», denominació que estava copiada de les «Conferències Episcopals Regionals» de les regions eclesiàstiques italianes.

Cal recordar que molts membres del Concili eren partidaris de disposar d'una Conferència Episcopal Catalana pròpia sobretot arran d'una conferència de Mons. Antoni Deig, bisbe de Solsona, a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent de l'any 1991.

L'Estatut de la Regió Eclesiàstica Tarraconense es va presentar a la Congregació per als Bisbes els anys 90 per a la dispensa pontifícia corresponent i per a l'aprovació i erecció canònica de l'esmentada Regió, sense que hagi estat aprovada i erigida. No sabem exactament el motiu de no haver estat erigida la Regió. Cal tenir present que erigir una regió eclesiàstica segons el can. 433 §1 és quelcom facultatiu per part de la Santa Seu, i que en el nostre cas calia prèviament la dispensa pontifícia del can. 431, ja que no es tractava de dues províncies eclesiàstiques. És possible també que hi haguessin incidit les possibles interpretacions polítiques que tindria, quan de fet obeïa només a raons pastorals i en aquell temps a la voluntat d'aplicar la resolució conciliar 142 que ens comprometia a trobar una solució jurídica per vincular la Província Eclesiàstica Tarraconense i l'arxidiòcesi de Barcelona. La solució lliurada a Roma feia possible la creació d'una Regió eclesiàstica formada per les vuit diòcesis amb la seva seu a Catalunya i la concessió d'una Conferència Episcopal Regional, que no coincideix amb les Conferències Episcopals establertes pel Codi de Dret Canònic.

 Terra Santa

IGNASI MIRANDA

Luis Quintana, vicecomissari de Terra Santa a la província de la Immaculada
«Volem convertir el turisme religiós en pelegrinatge»

La presència en el món dels llocs que va trepitjar Jesús, la conservació dels seus monuments, la localització dels punts i el diàleg amb l'entorn de la regió són alguns dels aspectes que gestiona la Custòdia de Terra Santa a través dels franciscans, organitzats en comissaries. El frare Luis Quintana, vicecomissari a la Província de la Immaculada (que inclou Catalunya), comparteix algunes de les seves impressions, coincidint amb un recent pelegrinatge a Israel, Palestina i Jordània, de la mà d'Halcón Peregrinaciones i la mateixa Comissaria. Entre els 65 pelegrins, també va ser-hi qui escriu aquestes línies.

Com definiria un pelegrinatge a Terra Santa?

És el camí que fa el cristià seguint els passos de Jesús pels mateixos llocs per on ell va passar, va viure, va morir i va ressuscitar. El pelegrí, tant si és creient com si busca, es descobreix a ell mateix, perquè tots tenim en la nostra vida racons foscos i clars que no coneixem si no ens aturem en la nostra vida. I troba Déu perquè Terra Santa, en qualsevol racó, et parla de Déu: del seu naixement, la seva mort, la seva resurrecció, les seves paràboles, els seus miracles i altres fets.

En el pelegrinatge del 7 al 14 de gener, es va seguir un itinerari per Jerusalem, Betlem, Petra (a Jordània) i Galilea. Qualsevol ordre és bo?

Sí. Normalment comencem per Galilea i acabem a Jerusalem, amb la culminació al Sant Sepulcre o al Cenacle amb l'Eucaristia. Però l'itinerari que hem fet aquest gener, començant pels grans esdeveniments de Jesús a Jerusalem, també té molt de sentit. Els apòstols van viure l'alegria de la resurrecció i les aparicions a Jerusalem i, des d'allà, el Senyor els va dir que anessin a Galilea, on el veurien. En altres paraules, comencem per la gran notícia de la resurrecció i finalitzem a Galilea, on el Senyor ens envia, se'ns apareix i ens confia el Primat de Sant Pere.

La Custòdia de Terra Santa, dirigida

pels franciscans, s'encarrega des de fa segles dels Llocs Sants. Quin és l'origen i l'evolució d'aquest treball?

El 1217, uns frares es van establir a Sant Joan d'Acre, al nord d'Israel. Era una presència franciscana petita per atendre especialment els presos cristians de les presons musulmanes, de Xipre i d'altres llocs. El 1219, Francesc d'Assís va passar per allà i, en rebre un dels germans, se'n va anar a Damietta, on va poder entrevistar-se amb el sultà, qui li va concedir, arran d'aquesta trobada, un salconduit perquè ell i els seus germans poguessin viure a Terra Santa sense que els molestessin. I 120 anys després, al Sant Pare li va semblar bé atorgar als franciscans la custòdia dels Sants Llocs.

Quins són els llocs més indiscutibles sobre la presència de Jesús i els que no tenen tanta precisió històrica?

Alguns són més aviat d'ubicació devocional per al pelegrí, en uns casos perquè no van existir, com la posada del bon samarità entre Jerusalem i Jericó, i en altres perquè la seva ubicació ve de l'època bizantina, quan la pelegrina Egèria parlava d'ells. En altres punts, sí que podem remuntar-nos fins a l'època de Jesús, per empremtes cristianes dels primers segles, fins i tot d'èpoques de persecucions, o per profanacions de l'emperador Adrià. Aquí podem incloure el Sant Sepulcre, el Calvari, la Gruta del Naixement del Senyor, la Casa de Maria i la de Josep, entre d'altres.

Augmenten les rutes, amb nous perfils de pelegrins?

A la nostra Comissaria de Terra Santa, que inclou les 10 diòcesis amb seu a Catalunya i 39 més d'Espanya, he vist un augment espectacular. Quan vaig començar amb aquest servei el 2015, realitzàvem 47 pelegrinatges en un any. L'any següent, van ser-ne gairebé 100. Després vam pujar a 150 i 200, i l'any passat vam arribar a 240. Per

«Els llocs més indiscutibles són el Sant Sepulcre, el Calvari, la Gruta del Naixement del Senyor, la Casa de Maria i la de Josep»

«Per a tots els cristians, hauria de ser obligatori anar a Terra Santa»

a aquest 2020, ja en tenim 210 d'organitzats i fàcilment arribarem als 300. El perfil és el d'una persona entre 50 i 70 anys d'edat. Però creixen els nois i noies de 20 i 30, fins al punt que ja tenim entre 8 i 10 pelegrinatges anuals exclusivament per a joves, amb un format especial de trobada amb cristians, contacte amb la natura i activitat al desert. A més, de l'Amèrica Llatina, en viatgen cada vegada més.

Com recomanaria als nostres lectors que vagin a Terra Santa?

Per a tots els cristians, hauria de ser obligatori anar a Terra Santa. Els llocs de Jesús no hi són només per veure'ls, sinó que s'han de viure. A més, ara la

seguretat és molt gran. No es pot dir mai que és total, perquè això no existeix enlloc, però els pelegrins caminen tranquils. A Barcelona, tenim la seu de la Comissaria al santuari de Sant Antoni de Pàdua (c/ Santaló, 80). Per Nadal i el Divendres Sant (també dia de col·lecta), enviem publicitat en català i en castellà a totes les parròquies i centres catòlics, així com a col·legis i altres entitats. Oferim conèixer més i millor el Senyor, que viu per sempre i en els nostres cors. No ens deixa sols i, a més, ens vol ensenyar casa seva, on va néixer, va viure i va ressuscitar.

SIGNES D'AVUI

Una periodista demana explicacions

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Atenc al telèfon de la Unió de Religiosos de Catalunya una periodista que acaba de fer un reportatge a una religiosa per a una prestigiosa emissora de ràdio i que vol parlar amb mi. El timbre de la seva veu i el to alegre i desimbolt de la seva conversa em permeten augurar que es tracta d'una persona jove, que no fa gaire que ha obtingut la graduació universitària en periodisme. Ens citem a l'oficina un dia concret. Quan arriba al meu despatx, es confirmen les intuïcions originals. En els primers moments expressa l'objectiu de la seva visita. Quan va acabar l'entrevista i el reportatge que va fer a una monja, com ella diu inicialment, es va adonar que ignorava gairebé tot el que es refereix a la vida religiosa. Aquesta reunió, segons el seu plantejament,

persegua que algú li expliqués els punts bàsics i que respongués les seves preguntes. No volia canviar l'entrevista, de la qual crec que estava satisfeta, sinó que volia saber de què parlava.

La conversa és animada. Li explico que la vida consagrada, la vida religiosa, és una realitat complexa. Distingeixo entre complexa, que implica una immensa riquesa de matisos, i complicada, que té un biaix negatiu.

No entro ara en el contingut de l'entrevista, que va durar hora i quart. Sí que en vull destacar un apunt final. La vaig felicitar de tot

No es tracta de parlar de qualsevol cosa, sinó de saber de què es parla

cor per la seva professionalitat. No es tracta de parlar de qualsevol cosa, sinó de saber de què es parla. La informació religiosa, en la immensa majoria de diaris que no tenen secció pròpia, està en mans de periodistes que s'apropen a la notícia amb grans llacunes sobre el tema. Qui confia la secció econòmica o política a periodistes que no tinguin noció d'economia o d'història? Sense deontologia professional, o sense competència, les tergiversacions, les *fake news*, les manipulacions, les anàlisis superficials... són els resultats més previsibles.

Quan l'acomiadava a la porta i ella marxava cap a l'escala, vaig sentir una forta ràfega d'esperança. Tant de bo mantingui en la vida professional els plantejaments que avui ha portat a terme. Gràcies.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Enmig de les gran tragèdies que últimament ens ha proporcionat un planeta al qual hem fet malbé, enmig de la desigualtat i la pobresa que flagel·la la nostra societat i ens fa patir dia rere dia, es produeixen veritables miracles d'amor, de gratuïtat i de generositat entre la gent anònima que ens envolta.

Aquesta setmana —escric uns dies després del pas del Gloria i de l'onada de fred que ens va fer patir tant— hem pogut ser testimonis d'aquests petits miracles humans.

La M. és una noia de 18 anys extutelada i amb una història personal que aplega un cúmul de desgràcies. Havia acudit a Santa Anna entre altres extutelats i va donar mostres de voler sortir de la seva situació actual. Durant un temps ha format part dels acompanyats a l'Hospital de campanya. Ara, un matrimoni voluntari amb

FINESTRA A LA VIDA

Més petits miracles

sis fills, el petit un nadó de mesos i el gran, de dotze anys, l'han acollida a casa. Una notícia que passarà desapercibuda per als mitjans de comunicació, però que forma part d'aquests petits miracles que fan la vida més humana i... més divina.

Durant la terrible onada de fred del temporal Gloria, l'Hospital de campanya també va obrir les portes a la nit per aixoplugar els sense-sostre que aquells dies patien el daltabaix en carn pròpia als carrers de Barcelona.

Una nit, quan tots els acompanyats ja estaven instal·lats al dormitori improvisat a l'església, va arribar una dona peruana amb una angoixa terrible: s'havia quedat sense habitatge, i l'horroritzava la idea de dormir al carrer. La vam acollir i, quan va entrar a l'església i va veure «El Cristo de los Milagros», del Perú, que

hi venera la comunitat llatina, es va posar a plorar emocionada: havia demanat un miracle a aquest Crist i l'hi acabava de concedir.

I, què puc dir d'aquells anònims que, més d'una i de dues vegades, m'he trobat pel carrer...? I que, quan m'han reconegut, lligada a aquest món dels petits miracles de fraternitat, ens han fet un donatiu generós, sense que la mà dreta sàpiga que fa l'esquerra.

Són aquests petits grans miracles els que ens permeten continuar endavant sense cap subvenció pública.

Enmig de la desigualtat i la pobresa, es produeixen veritables miracles entre la gent anònima

Es compleixen 126 anys de l'arribada de l'Evangelí a Centreafrica

«Oh Àfrica,
oh mort!»

Comunitat carmelita amb l'autor de l'article, el P. Federico, al centre.

Centenars de missioners i missioneres van portar l'Evangeli on mai abans ningú havia tingut la gosadia d'anunciar-lo

En la mateixa època que Giuseppe Garibaldi baixava al llarg de la península italiana al crit de «Oh Roma, oh mort!», un sacerdot, de nom Daniel Comboni, travessava el Sàhara al crit d'«Oh Àfrica, oh mort!». La mateixa barba, la mateixa passió, però ambicions totalment diferents. Si l'heroi dels dos mons volia conquerir Roma per als italians, l'apòstol d'Àfrica volia conquerir per a Crist els habitants del continent negre. En aquesta immensa i ambiciosa empresa, el futur bisbe de Khartum va ser precedit i seguit per centenars de missioners i missioneres que, d'un cap a l'altre del continent, van portar l'Evangeli on mai abans ningú havia tingut la gosadia d'anunciar-lo, escrivint així una de les més belles i, malauradament, oblidades, pàgines de la història de l'Església.

L'Evangeli va arribar a Centreafrica fa 126 anys gràcies al valor del P. Jules Rémy, un missioner espiritista francès. El 1894, amb altres germans d'hàbit, va buscar l'Oubangui com si volgués arribar a les fonts del riu Nil, allà on havia arribat

Daniel Comboni uns quants anys abans, com si volgués estrènyer tot el continent en una immensa i sobrenatural abraçada.

El P. Jules Rémy i els seus germans d'hàbit no van perdre el temps i van evangelitzar aquestes terres, que aleshores eren una colònia francesa anomenada Oubangui-Chari, i van aconseguir, paradoxalment, unir la passió religiosa de Comboni i la civil de Garibaldi. Per arribar a Bangui, que era tan sols un petit poblat, el P. Jules va sortir de Brazzaville i va viatjar durant tot un mes i amb grans dificultats a bord d'un vaixell de vapor, per recórrer una distància que actualment es fa en poques hores de vol. No obstant això, Bangui no va ser un punt d'arribada. Per a aquells incansables missioners francesos, no era sinó un punt de partida per a altres missions, sempre més a l'est, sempre més al nord, fins als límits més remots de Centreafrica.

No va ser una empresa fàcil portar l'Evangeli a aquelles zones. El nostre apòstol de Centreafrica no es va donar mai per vençut. Amb

l'objectiu de fer cristians, no es va cansar de rescatar els petits esclaus que trobava pels poblats, de viatjar en piragua o a peu, seguint fins i tot les petjades dels elefants o enfilant-se per les lianes... sempre vestit amb la sotana negra, un gran barret al cap, el breviari a la bossa i el rifle carregat a l'espatlla (per si es topava amb bèsties ferotges).

Un dia, viatjant pel riu, un nen es va posar molt malalt. Tota temptativa per salvar-lo va resultar inútil i el noiet va morir. El P. Jules va fer aturar el comboi, va baixar a la riba i, sota la mirada sorpresa dels seus futurs parroquians, va enterrar la criatura amb els honors d'un rei. El P. Jules no coneixia la llengua dels indígenes, però en va tenir prou amb un senzill gest per fer-los comprendre que arribarien a ser els primers cristians de Centràfrica; que aquell home alt, de barba llarga, sempre vestit de negre i sense dona, no havia vingut per prendre'ls res, sinó perquè coneguessin Algú que estima tothom, també els més petits, i els dona la mateixa dignitat. I a tots els espera en un mateix i esplèndid Regne del qual el *monjouti Nzapa* («l'home blanc de Déu») no deixava de parlar.

El P. Jules no disposava encara d'església, sinó d'una selva im-

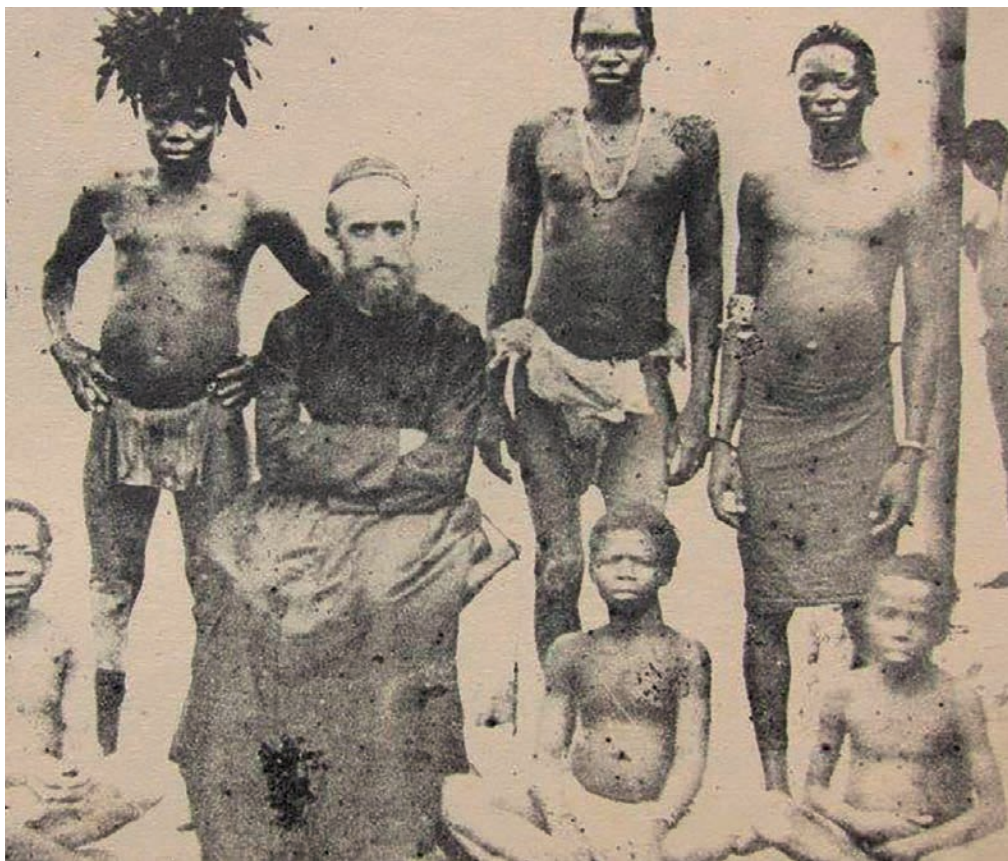
Cementiri de l'església de Sant Pau dels Ràpids.

Amb l'objectiu de fer cristians, el P. Jules no es va cansar de rescatar els petits esclaus que trobava pels poblats

mena d'aiús i d'irocs majestuosos i altíssims que, en l'entrellaçat de les lianes, no els semblaven menys bells i suggeridors que els vitralls de les catedrals de França. Per escolans va trobar dos micos simpàtics i per tubs d'orgue, les trompes dels elefants. Però entre els fidels, gorilles que no entenen el llatí, hipopòtams tardans, gaseles sempre les primeres a escapar i cocodrils que ensenyaven les dents cada cop que demanava una ofrena per a la construcció d'una nova església... finalment, el P. Jules va aixecar un temple: Sant Pau dels Ràpids, que encara avui es manté dempeus, on va celebrar-hi la primera missa. I després, els primers batejos. Que content que estava el P. Jules quan, amb les seves mans, va construir el primer tabernacle i, artista improvisat, va esculpir un cor sobre la porta!, com volent dir que, des d'aquell moment, el Cor, al qual havia entregat la vida, bategava i mai deixaria de bategar al cor d'Àfrica.

Certament que mai s'hauria pogut imaginar que, poc més d'un segle més tard, justament on ell va viure un temps, ara hi resideix un cardenal, fill de la mateixa terra a la qual ell per primera vegada va anunciar l'Evangelí.

El P. Jules Rémy es va quedar a

El P. Jules Rémy, l'«home blanc de Dieu».

Dels primers deu missioners sepultats al cementiri, a dues passes de l'església construïda pel P. Jules, només un va aconseguir superar els 35 anys

Centreàfrica només dos anys, però va canviar-ne la història. Després d'ell, altres missioners van arribar i van continuar, amb no pas menys entrega, l'obra que ell havia començat: els pares Emile Leclercq, Jean Gourdy, Félix Sallaz, Raoul Goblet, Joseph Moreau... I com a demostració de com n'era, de veritable, també per a aquests joves sacerdots francesos, el crit de batalla de Comboni, només cal recordar que, dels primers deu missioners sepultats al cementiri, a dues passes de l'església construïda pel P. Jules, només un va aconseguir superar els 35 anys. Cal pensar, per descomptat, que, precisament en els anys en què la llavor de l'Evangeli era portada a aquestes terres, el cansament d'aquests apòstols de Centreàfrica estava acompanyat per la pregària d'una jove carmelita, compatriota seva, de nom Teresa que, al monestir de Lisieux, oferia els seus patiments pels missioners, ella que havia volgut ser-ne.

Permeteu-me, entre aquests missioners d'altres temps, que en recordi un de més recent, però del mateix tremp i al qual he tingut la sort de conèixer personalment: el P. Niccolò, un dels quatre fundadors de la nostra missió a Centreàfrica. Ens ha deixat fa poc, a l'edat

de 96 anys. Després d'haver estat missioner al Japó durant set anys, va arribar a Centreàfrica el 1971 i aquí s'hi va quedar durant més de 42 anys, treballant a les missions de Bozoum, Bossemptélé (fundada per ell mateix) i Baoro. La llavor ha donat fruit. Precisament, el 8 de desembre passat, vam donar gràcies al Senyor pel do del P. Michaël, el desè sacerdot carmelita de Centreàfrica.

Quin millor regal i quin honor més gran per part dels germans d'hàbit de la petita Teresa, amb motiu del 126 aniversari de l'evangelització de Centreàfrica, que una nova edició de l'Evangeli en llengua sango? Realitzada a petició de l'episcopat local i després d'un meticulós treball, aquesta nova edició veu la llum després d'anys de guerra. Sí, de qualsevol manera, s'ha intentat dividir el poble centreafricà fins a suposar la divisió del país. Aquesta llengua constitueix segurament un factor d'unitat i de pau. Del nord al sud, de l'est a l'oest —cas gairebé únic al continent— una mateixa llengua ressona pels camins, als camps, a les ciutats i als poblats, al mercat i a la ràdio, en les celebracions de les grans catedrals o en les més recòndites capelles de la sabana. Que aquest nou Evangeli pugui dur la pau que tot el país espera des de fa tant de temps!

Bon aniversari, petita Església al gran cor d'Àfrica! Per al registre de la història eclesiàstica ets tot just una nena. I no et falten caigudes ni capricis. Però tens tant per ensenyar a la vella Europa que et va situar al món i que sembla que vol oblidar el gran do que et va fer fa ja 126 anys.

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

«L'Església és una casa normal»

Benvolguts.

Aquests dies, he tingut l'oportunitat de repassar l'obra de Georges Bernanos (1888-1948), un dels més grans escriptors catòlics francesos del segle XX, que obrí un ampli horitzó de pensament cristià; un home profundament humà i, al mateix temps, intransigent amb les exigències de fe, perquè creia en Déu incondicionalment. Els personatges de les seves novel·les porten la lluita interior fins a les últimes conseqüències, siguin sants o perfectes pocavergonyes. En canvi, allò estèril, allò desesperançador, allò que mai no serà «tocat per la gràcia» —ve a dir Bernanos—, són les ànimes tèbies, tancades còmodament en el seu orgull o en la seva indiferència. Bernanos creu en el misteri de l'Església, amb la presència de Jesús —el seu Cap— vivent en ella, siguin com siguin els seus homes i dones. Un any abans de la seva mort, escriu a una comunitat de Germanetes de Carles de Foucauld: «Si el món fos l'obra mestra d'un arquitecte preocupat per les proporcions o d'un professor de lògica, d'un Déu deista —que ha fet la seva obra i se'n desentén—, l'Església oferiria un espectacle perfecte, d'ordre, on la santedat seria el privilegi dels qui van al davant; cada grau de la jerarquia aniria acompanyat d'un grau més de santedat, fins a arribar al més sant de tots, el Papa. Digueu, però: us agradaria una Església d'aquesta mena? Voleu dir que us hi trobaríeu bé? Ho dubto. Lluny de trobar-vos-hi com a casa, us quedaríeu a l'entrada d'aquesta confraria de superhomes i els estendríeu la mà talment com un pidolai a la porta del

Ritz. L'Església és una casa normal. A les llars de família hi ha sempre coses desordenades: una cadira coixa, la taula amb taques de tinta, els pots de confitura es buiden tots sols a l'armari; ho he viscut, en tinc experiència.»

Tanmateix, Bernanos mai no es va plantejar la sortida d'una Església així; i no pas per sentir-s'hi lligat sociològicament, sinó per la seva profunda fe. La fe com un roure li deia que a través d'ella Déu comunica la salvació a la humanitat. Com diu el Concili Vaticà II, «l'Església és en Crist com un sagrament, és a dir, signe i instrument de l'íntima unió amb Déu i de la unitat de tot el gènere humà» (LG 1), malgrat les deficiències i el pecat dels seus membres.

Fa pensar el que Bernanos escriu en el seu llibre *Nosaltres els francesos*, tractant-se d'un home que no estalviava crítiques a l'Església: «Jo no seria capaç de viure ni cinc minuts fora de l'Església. I si me'n traguessin, hi tornaria tot seguit, descalç, en cos de camisa i la corda al coll, penitent; és a dir: amb les condicions que se m'imposessin fossin les que fossin.»

Quan són tants els qui han deixat l'Església o ja no s'hi han volgut lligar, aquests textos de Bernanos són una pregunta: Doncs, què us pensàveu que era l'Església? Que tan sols hi buscàveu la seguretat de la vostra situació social? Una plataforma per lluitar contra l'altre bàndol? N'esperàveu el paradís terrenal? Tot i que l'Església fa una labor social que molts ja voldrien per a ells, el seu valor fonamental és la presència del Crist Salvador enmig d'ella. Aquí radica la fe.

Ben vostre,

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Davant la malaltia

Un any més, hem celebrat la festa de la Mare de Déu de Lourdes i també la Jornada Mundial del Malalt, dia en el qual tots podem ser, sense desitjar-ho, protagonistes. Per això, avui voldria reflexionar una mica sobre la malaltia; com la rebem i com hi reaccionem, però, sobretot, com podem viure la circumstància d'estar malalts o d'estar prop de persones malaltes.

El que *a priori* és una mala notícia, una fatalitat, un cop inesperat, pot ser també una oportunitat per reflexionar; per construir un nou esquema de valors en la nostra vida. La malaltia ens permet valorar la salut i les coses realment importants i, alhora, relativitzar els problemes que normalment magnifiquem. La malaltia és molt egoista: roba l'energia física, deixa sense alè i minva les il·lusions. No obstant això, també és cert que, tot i la manca de forces, les petites coses que fem i que rebem quan estem malalts adquireixen un sentit extraordinari; són un veritable regal: un somriure, una abraçada, una trucada inesperada, una visita, un passeig...

Encara que sembli paradoxal, aquesta debilitat i vulnerabilitat

també ens fan forts i ens fan madurar com a persones. Amb l'ajuda de Déu, i el suport dels nostres éssers estimats, podem ser capaços de donar la volta a l'adversitat i posar bona cara al mal temps. I, sens dubte, exemple d'això són els malalts, amb fills menors, que no perden el coratge i als quals agraïxo el gran esforç que realitzen per aparentar normalitat davant seu. No és fàcil llegir un conte als petits o jugar amb ells en aquestes circumstàncies, oi?

Hi ha una immensa humanitat i dignitat als ulls d'aquells que viuen la malaltia de prop. No obstant això, de vegades, la nostra mirada cap a ells és distant, no som capaços d'empatitzar-hi i ens limitem a sentir llàstima i, de vegades, cert rebuig.

Avui, m'agradaria que veiéssim la malaltia amb uns altres ulls. L'experiència de la malaltia pròpia i aliena ens hauria de permetre seguir donant gràcies a la vida, malgrat el

patiment, i saber descobrir la providència de Déu. És una oportunitat per prendre consciència de les nostres limitacions i plantejar-nos el sentit últim de la nostra existència.

En els malalts trobem la presència de Jesucrist. Ell sempre és al nostre costat disposat a ajudar-nos a carregar la creu. Si li obrim la porta del nostre cor, Jesús es revela en el nostre patiment i ens obre a l'esperança. A poc a poc, emergeix un coratge i una serenitat que no són nostres. Jesús mai no ens abandona, sinó que ens convida a deixar-nos abraçar per Ell: «Veniu a mi tots els que esteu cansats i afeixugats, i jo us faré reposar» (Mt 11, 28). Jesús ens ofereix la possibilitat de donar un sentit espiritual al nostre patiment. Jesús ens convida a unir el nostre sofriment al seu dolor, per oferir-lo al Pare per la salvació de tota la humanitat.

Benvolguts germans i germanes, no vull acabar sense agrair l'entranyable tasca que feu totes les persones que teniu cura de malalts i els acompanyeu, donant-los el vostre afecte. Gràcies per ser els seus àngels. Mare de Déu de Lourdes, pregueu per nosaltres.

COMENTARI DE LA PARAULA

Heu sentit que es va dir als antics... però jo us dic...

Jesús, servint-se d'una sèrie de cinc antítesis (la setmana vinent llegirem les dues últimes), vol deixar ben clar que no ha vingut en absolut a anul·lar la Llei mosaica, sinó «a dur-la a plenitud». Pressuposa que els seus oients jueus i, més en concret, els seus deixebles ja se saben de memòria els deu manaments, i no pensa recitar-los. Per molt petits que siguin, tots s'han de respectar per fer possible la convivència humana. Plenament conscient, assumeix el paper que va tenir Jahvè al Sinaí i es disposa a matisar una sèrie d'aspectes: «Heu sentit que es va dir als antics... Però jo us dic...», aspectes que podrien quedar oblidats, portant-los al nivell de la concreta persona humana. El primer a què fa referència: «No mataràs» és el que menys es respecta i que va ocasionar que la majoria de les Setanta nacions a les quals Déu oferí el seu projecte, el vagin menysprear. Tot ho fa girar entorn del germà. Des de la infància em quedà molt gravat el primer consell: «Quan estàs a punt de presentar la teva ofrena a l'altar

i allí et recordes que el teu germà té alguna cosa contra tu, deixa allí, davant l'altar, la teva ofrena i ves primer a *reconciliar-te* amb el teu germà, i aleshores vens a presentar la teva ofrena.» El segon és sobre l'adulteri: «Tot el qui mira una dona casada amb el desig de posseir-la, ja ha comès adulteri amb ella en el seu interior»; la referència al repudi n'és una variant posterior. El tercer fa referència als juraments, que ell refusa d'arrel: «Però jo us dic: No jureu en absolut... Limiteu-vos a dir: "sí, sí" "no, no"; tot el que es diu de més és cosa del Maligne.» Subratlla tres coses: veracitat, que el vostre sí o no siguin sí o no; sinceritat, que el sí o el no de la boca es correspongui amb el sí o el no del cor; solemnitat, subratllant amb la repetició que n'hi ha prou amb l'afirmació o negació, sense haver de fer recurs a un jurament, que podria comprometre la divinitat. Els juraments són obra del Maligne.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia i biblista

Per què el papa Francesc ha instituit el Diumenge de la Paraula de Déu?

Pel *motu proprio* *Aperuit illis* publicat el 30 de setembre del 2019, el papa Francesc institueix un Diumenge de la Paraula de Déu el tercer diumenge de temps ordinari (enguany el 26 de gener passat). En el seu text, el Sant Pare cita un extracte de l'Evangeli segons sant Lluc (Lc 24,45): «Llavors va obrir la seva intel·ligència per a la comprensió de les Escripures.» El Crist ressuscitat apareix als seus apòstols, els fa descobrir que les Escripures van anunciar la seva vinguda, la seva Passió i la seva Resurrecció, i «aquesta conversió seria proclamada en nom seu, per al perdó dels pecats, a totes les nacions». Els apòstols van ser llavors enviats a ser testimonis, a difondre la Paraula.

El papa Francesc vol animar tots els fidels a apropar-se a la Paraula de Déu. La Bíblia és un tresor, és una paraula viva, que es troba al cor de la nostra vida (durant els sagraments, a la vida diària...). A més, el Diumenge de la Paraula de Déu és una continuació de la Setmana de Pregària per a la Unitat dels Cristians: «Aquest Diumenge de la Paraula de Déu arribarà així en un moment convenient d'aquesta època de l'any, on se'ns convida a reforçar els vincles amb la comunitat jueva i a pregar per la unitat cristiana. No és només una coincidència en el temps: celebrar el Diumenge de la Paraula de Déu té un valor ecumènic, perquè la Sagrada Escripura indica als que escolten el camí a seguir per aconseguir una unitat autèntica i sòlida.»

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYA
CRISTIANA.CAT

Diumenge VI de durant l'any

Lectura primera

Sir 15,15-20

Déu no mana a ningú que faci el mal

Lectura del llibre de Jesús Fill de Sira:

Si tu vols, guardaràs els manaments; ets tu qui has de decidir si et mantindràs fidel. Tens al davant foc i aigua: pren el que tu vulguis. L'home té al davant la vida i la mort: li donaran allò que voldrà. La saviesa del Senyor és gran; el Senyor és molt poderós i tot hoveu. Els ulls de Déu veuen el que ell ha creat; ell coneix tot el que fa cadascú. No mana a ningú que faci el mal ni autoritza ningú a pecar.

Al·leluia

Mt 11,25

Us enaltim, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè heu revelat als senzills els misteris del Regne.

Salm responsorial

118

Feliços els homes de conducta irrepreensible, que segueixen la llei del Senyor. Feliços els homes que guarden el seu pacte i busquen el Senyor amb tot el cor.

R. Feliços els qui segueixen la llei del Senyor.

Heu donat els vostres preceptes perquè siguin observats fidelment. Tant de bo que els meus camins no es desviïn de guardar els vostres decrets. *R.*

Feu aquesta gràcia al vostre servent: que visqui pensant en la paraula que heu donat. Obriu-me els ulls i podré contemplar les meravelles de la vostra llei. *R.*

Mostreu-me el camí dels vostres decrets, que el vull seguir fins al final. Feu-me entendre la vostra llei, que la vull guardar amb tot el cor. *R.*

Lectura segona

1Co 2,6-10

Abans de tots es temps Déu ja tenia la saviesa enclosa en el seu pla perquè sigui la nostra glòria

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, als qui tenen una fe prou madura, sí que els ensenyem una saviesa, però una saviesa que no és del món present ni dels dirigents, que estan a punt de ser destituïts, sinó la saviesa enclosa en el pla que Déu s'ha proposat, amagada fins ara, però que abans de tots es temps Déu ja tenia decidida, perquè sigui la nostra glòria. Cap dels dirigents del món present no l'havia coneguda, perquè, si l'haguessin coneguda, mai no haurien clavat a la creu el Senyor de la glòria. Però, tal com diu l'Esclat: «Cap ull no ha vist mai, ni cap orella no ha sentit, ni el cor de l'home somniava això que Déu té preparat per als qui l'estimen», però a nosaltres, Déu ens ho ha revelat per obra de l'Esperit, ja que l'Esperit tot ho penetra, fins al més profund de Déu.

Evangelí

Mt 5,17-37

Ja sabeu què van dir als antics, però jo us dic

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «No us penseu que jo vinc a desautoritzar els llibres

de la Llei i dels Profetes. No vinc a desautoritzar-los sinó a completar-los. Us ho dic amb tota veritat: Mentre durin el cel i la terra, no passarà per alt ni la lletra més menuda, ni el tret més insignificant dels llibres de la Llei. Tot es complirà. Per tant, aquell que deixi de complir un dels manaments més petits, i ensenyi als altres a fer el mateix, serà tingut pel més petit en el Regne del cel; però aquell que els compleixi i ensenyi a fer-ho, serà tingut per gran en el Regne del cel.] Jo us dic que si no sou més justos del que ho són els mestres de la Llei i els fariseus, no entrareu pas al Regne del cel.

Ja sabeu que als antics els van manar: «No matis», i tothom que mati, serà reu davant el tribunal. Doncs jo us dic: El qui s'enfadi amb el seu germà, serà reu davant el tribunal. [...] »Ja sabeu que està manat: «No cometis adulteri.» Doncs jo us dic: Tothom que mira una dona amb mal desig, en el fons del cor ja ha comès adulteri. [...] »També sabeu que als antics els van manar: «No trenquis els juraments.» I també: «Compleix tot allò que has jurat en nom del Senyor.» Doncs jo et dic: No juris mai: [...] Digueu senzillament sí quan és sí, i no quan és no. Tot allò que dieu de més, ve del Maligne.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Febrer

16. DIUMENGE

Diumenge VI de durant l'any, Verd.
Lectures: Siràcida 15,15-21 / Salm 118 / 1 Corintis 2,6-10 / Mateu 5,17-37
SANTORAL: beat Joan de Sant Domènec, mr.; Juliana, vg. i mr.; Onèsim, b.; Porfiri, mr.; beat Simó de Càscia, prev.

17. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Jaume 1,1-11 / Salm 118 / Marc 8,11-13. O bé: *Els set sants fundadors de l'Orde dels servites (ML), Blanc.*
SANTORAL: Ròmul, mr.; Silví, b.

18. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Jaume 1,12-18 / Salm 93 / Marc 8,14-21
SANTORAL: Bernadeta Soubirous, rel.; Eladi, b.; Francesc de Regis, prev. i mr.; Joan de Fièsole, prev.; Simó, b.

19. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Jaume 1,19-27 / Salm 14 / Marc 8,22-26
SANTORAL: Conrad de Piacenza, erm.; Gabí, prev. i mr.; Jordi, monjo.

20. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Jaume 2,1-9 / Salm 33 / Marc 8,27-33
SANTORAL: Amada, rel.; Eleuteri, b.; beat Maurici Proeta, rel.; Nemesi i Potami, mr.

21. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Jaume 2,14-24.26 / Salm 111 / Marc 8,34-9,1
SANTORAL: *Misteriosa Llum de Manresa*. Claudi, mr.; Dositeu, monjo; Pere Damià, b.

22. DISSABTE

Càtedra de Sant Pere (F), Blanc.
Lectures: 1 Pere 5,1-4 / Salm 22 / Mateu 16,13-19
SANTORAL: Elionor, reina; Margarida de Cortona, rel.

El Sant 22 FEBRER

Santa Margarida de Cortona

Per a la gent benestant, el més fàcil sempre és continuar amb una manera de viure còmoda i sense comprometre's amb res que els tregui del propi món. Però sovint, precisament la buidor d'aquesta vida els crea una set de Déu que els acaba portant a abaixar-se fins a abraçar la creu de Crist, com va fer santa Margarida de Cortona (1247 – 1297).

De jove aquesta santa de la Toscana es va ajuntar amb un aristòcrata i van conviure nou anys sense estar casats. D'aquesta relació, en va néixer un nen. Per a Margarida tot anava bé fins que el seu company va ser assassinat. Llavors, ella i el fill van ser expulsats del palau per la família política i només van trobar acollida entre els framenors de Cortona. Per primera vegada, la santa es trobava necessitada de tot, i a partir d'aquest moment va començar una conversió que la va portar a fer-se terciària franciscana. Ella i altres companyes van fundar un hospital on atendien personalment els pobres i els malalts. La seva dedicació als últims de la societat va anar acompanyada d'una vida de pregària intensa i fenòmens místics. Va ser canonitzada el 1728 per Benet XIII.

El Breviari de la Cúria

CONSOL MUÑOZ
Superiora general de les
Franciscanes Missioneres

Durant molt de temps, al llibre de l'Ofici diví o Litúrgia de les Hores se'l va anomenar Breviari. Recordem d'on va néixer aquesta expressió.

Al segle XI ja es troba la paraula *breviari* definida com a: «Llibre de pregària abreujat i extret d'un de més llarg, on es resumeix la Santa Escripura i els Sants Pares, per tal de pregar a Déu» (B. de Constança). L'ofici exigia tot un seguit de llibres: salteri, himnari, leccionari, sacramentari, martirologi, a més de la Bíblia. Es va voler simplificar aquest costum, i es va començar la formació dels primers llibres que contenien tots aquests elements necessaris per a la celebració completa de l'ordinari de l'ofici. Així va néixer el Breviari.

L'ofici, tal com es demanava als clergues, era massa extens, quasi insuportable per la quantitat d'elements devocionals afegits. Per això, des del segle X es va imposar la tendència a escurçar-lo, reduint salms, responsoris i lectures. A Roma ja no es va demanar l'observança de l'ofici coral, ni els clergues mateixos de la cúria no solien resar l'ofici dels canonges. L'ofici de la Cúria va ser, als seus orígens, un cas particular entre la varietat d'oficis del ritu romà. Formava part de la litúrgia romana, igual que la litúrgia particular de les basíliques i d'altres esglésies de la ciutat.

La reforma litúrgica va adquirir particular importància al pontificat de Gre-

gori VII. Ell va contribuir a abreujar l'ofici de la Cúria, tot i que probablement la recopilació, en un sol volum, sigui del temps d'Innocenci III, com indica la crònica del Concili del Laterà (1215), i va passar a ser *Breviarium secundum romanae curiae consuetudinem*.

Aquest Breviari de la Cúria, encara que era el de la tradició de l'Església romana, era menys conegut i menys valorat que el de les grans basíliques, però sant Francesc el va incorporar a la regla del 1223 i això va ser, segurament, el que més va influir en la seva difusió arreu del món cristià. Diu als seus germans: «Que els clergues resin l'ofici diví segons l'ordenament de la santa Església romana, a excepció del salteri, des que puguin tenir breviaris.»

D'aquesta manera si, com sembla, Innocenci III va tenir la intenció de fer una reforma de caràcter intern, per a ús exclusiu de la capella pontifícia, aquesta reforma va tenir una projecció històrica molt més àmplia, ja que a finals del segle XIII no hi havia cap breviari que no hagués rebut la influència del de la Cúria, adoptat pels franciscans.

Grups de pregària del Camí Neocatecumenal

Jacob Bellido Recoder

Parròquia Santa Joaquina de Vedruna

El diumenge 26 de gener el bisbe auxiliar Mons. Antoni Vadell es va reunir a la parròquia de Santa Joaquina de Vedruna de Barcelona (P. Carmelites) amb uns tres-cents joves de diferents parròquies de les diòcesis de Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa, pertanyents al Camí Neocatecumenal, amb la intenció de celebrar els cinc anys des que van començar dos grups de pregària del Rosari. Uns grups que van néixer després d'una trobada de joves d'arreu d'Espanya amb Kiko Argüello a Madrid.

La funció d'aquests grups de pregària, formats fonamentalment per joves, és la de sostenir amb el res del Rosari dos missioners *ad gentes*. Una nova manera d'evangelitzar, auspiciada per Benet XVI fa més d'una dècada, amb famílies que formen una petita comunitat en zones descristianitzades d'Europa i del món.

Aquests joves de Barcelona pregunten concretament per dotze famílies, acompanyades dels seus fills, algun laic, preveres i seminaristes, que estan evangelitzant a Pau (sud de França) i Lausana (Suïssa) des de fa una mica més de cinc anys, en una autèntica *implantatio ecclesiae*, com feia sant

Pau i posteriorment sant Benet a l'edat mitjana.

Cada dia els joves resen individualment el Rosari per aquestes missions i un cop al mes s'apleguen tots junts per fer-ho en una parròquia, amb l'Adoració al Santíssim. A més, uns dos cops l'any aquests dos grups de pregària es desplacen un cap de setmana als llocs de missió per entrar en contacte amb les famílies per les quals pregunten i conèixer les seves dificultats i els avenços en l'evangelització. Després de cinc anys de camí s'han recollit múltiples fruits sorgits en aquests grups: vocacions al presbiterat, a la vida consagrada i nombrosos nuviatges, dels quals uns quants ja han acabat en matrimoni, un autèntic do per a l'Església.

Mons. Vadell, que va presidir tota la celebració, on a més es van venerar les relíquies dels pastorets de Fàtima, va agrair la invitació i va exhortar els joves a demanar-li a la Mare de Déu la mirada senzilla i innocent dels nens per no perdre'ns en càlculs tants cops estèrils i ser així fecunds. Cal —va insistir— augmentar la «confraria dels pastorets», convidant amics i coneguts, molts dels quals no coneixen la meravella de la fe, perquè com els pastorets de Betlem puguem trobar Jesucrist i, com els de Fàtima, de la mà de la Mare de Déu, el puguem reconèixer.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE DOCTRINA I MORAL

pel Dr. Joan Antoni Mateo

Malalts, no moribunds

Abans ens deien que quan una persona rebia la Unció dels Malalts, estava a punt de morir. Veig que la reben també persones de mitjana edat que semblen en bon estat de salut. Què en diu l'Església?

El Catecisme de l'Església catòlica ens diu que la Unció dels Malalts no és un sagrament només per a aquells que estan a punt de morir i considera el temps oportú per rebre'l quan el fidel comença a estar en perill de mort per malaltia o vellesa. També recomana rebre'l abans d'una intervenció quirúrgica important i en casos de persones d'avançada edat. Això és, per als *in-firmus*, aquells que no estan fermes i que es van debilitant. De fet, la primera gràcia del sagrament, ensenya l'Església, és una gràcia de consol, de pau i d'ànim per vèncer les dificultats pròpies que comporta una malaltia greu o la fragilitat de la vellesa. I aquesta és una gràcia molt gran i necessària. Moltes persones entren en crisi quan comença a flaquejar seriosament la salut, cosa que pot passar en qualsevol edat i, òbviament, quan ens fem grans. Li puc dir per experiència que moltes persones que venen a la celebració de la Unció dels Malalts en surten molt confortades i contentes perquè descobreixen que aquest no és una sagrament temible que anuncia la mort. Afegiré també que no es deixi guiar per les aparences. Recordo que en una celebració es va apropar un noi jove per rebre la Unció i li vaig preguntar discretament què li passava perquè el veia amb molt bona cara. Em va dir que estava passant una malaltia crònica i estava plenament justificada la recepció del sagrament. També conec persones que pateixen depressions fortes i volen, amb tota raó, rebre el consol de la Unció. Per acabar li comentaré que la finalitat principal del sagrament no és el perdó dels pecats. Si el malalt està en condicions que no pot confessar-se, la Unció, efectivament, li perdona els pecats, però si és conscient de pecat greu i pot confessar-se, ho ha de fer prèviament a la recepció de la Unció.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:

elconsultori@hotmail.com

Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Un cant d'esperança

El mes passat vam tornar a recordar la Segona Guerra Mundial i els camps de concentració com l'espant que no cessa, l'horror que no prescriu. I m'ha cridat l'atenció que no s'hi hagi prodigat, i que ni tan sols s'hagi fet al·lusió, al *Diari d'Anna Frank*, un cant d'esperança, i a les paraules famoses de Viktor Frankl, un dels milions de presos d'Auschwitz.

Un grup de persones adultes, en una parròquia andalusa, sí que van evocar, amb emoció, la nena i el psiquiatre. I en van recordar novament la «gesta literària», malgrat que va estar tancada durant mesos en un amagatall de casa seva a Amsterdam. També vam evocar Viktor Frankl, un dels milions de presos d'Auschwitz, i les seves paraules tan conegudes: «Per primera vegada a la vida vaig comprendre la veritat abocada en les cançons de tants poetes i proclamada en la saviesa definitiva de tants pensadors. La veritat que l'amor és l'objectiu últim i més important al qual l'home pot aspirar. Va ser aleshores quan vaig aprendre el significat del secret més gran que la poesia, el pensament i el credo humà intenten comunicar: la salvació de l'home és en l'amor i a través de l'amor. Vaig comprendre que l'home, desposseït de tot en aquest món, encara pot conèixer la felicitat —encara que només sigui momentàniament—, si contempla l'ésser estimat.»

Vam percebre que el termòmetre de «la tècnica» puja i que, no obstant això, el termòmetre del cor, el dels valors humans, el de la veritat i el bé es manté encallat. El món continua necessitant més que mai bells «cants d'esperança».

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Brexit

Amb la sortida del Regne Unit s'ha creat, es podria dir que, per defecte, una nova Unió Europea. 27 estats-nació que s'han de reinventar i que no poden ajornar durant més temps una més que necessària refundació que reforci la coalició interna i asseguri el benestar alhora que potenciï la defensa exterior dels interessos comunitaris.

«Cap país en solitari pot afrontar els reptes actuals», manifesten els presidents de la UE, la Comissió Europea i el Parlament Europeu.

La UE, amb el Brexit, perd el 13% de la població, el 15% del seu producte interior brut i el 5,6% de la seva superfície. Malgrat això, la Unió Europea continua sent una gran potència econòmica mundial i forma part del tercer major grup de població després de la Xina i l'Índia.

La nova realitat, amb tot, és que la UE sense el suport de Londres ho tindrà més difícil en molts aspectes tenint en compte les actuals minories de bloqueig.

Certament, la sortida britànica reforça el pes de l'eix francoalemany, però la desconexió entre Berlín i París en debilita la influència. Londres no ha deixat de ser el principal aliat de la cancellera alemanya Angela Merkel en la política econòmica i en la contenció de despeses en l'àmbit comunitari. Merkel tem, a més, que qualsevol avenç en la integració pugui costar diners.

ANNA MARIA MUNTADA BATLLE
Granollers

George Steiner: matís

El dilluns 3 de febrer, va morir l'important intel·lectual George Steiner. En la seva obra *Els llibres que no he escrit* (Arcàdia) va manifestar que: «En cap moment de la meua vida he estat políticament actiu ni m'he afiliat a tal o tal altre partit (...) Cap programa polític, cap moviment partidista no ha tingut el meu suport (...) Mai he votat en unes

eleccions, ni locals, ni nacionals (...) La meua conducta, els meus escrits, els meus ensenyaments han estat els d'algú a qui Aristòtil hauria descrit com un "idiota", l'home que es queda a casa.»

I tot això, en defensa de la seva privacitat, «la qüestió està relacionada inquietantment, amb la crítica de Wittgenstein del "llenguatge privat"».

Òbviament, les seves vivències van condicionar el seu pensament que, en aquest aspecte, considero que afortunadament han estat superades, ja que, en el conflicte espanyol / català, la majoria estem conscienciats amb la participació pública, segons les nostres possibilitats; i aquesta actitud és molt més enriquidora i pragmàtica, perquè els abstencionistes i desmotivats no ajuden a solucionar els problemes.

AMADEU PALLISER CIFUENTES
Barcelona

Prioritats en Sanitat

Entre les prioritats del ministre de Sanitat, Salvador Illa, hi ha la legalització de l'eutanàsia al nostre país. Diu que compta amb un gran suport ciutadà, però no té en compte que també hi ha una gran majoria de metges en contra i que proposen, com a alternativa, la potenciació de les cures pal·liatives i una atenció de qualitat en totes les comunitats. El ministre tampoc no té en compte que l'OMS (Organització Mundial de la Salut), el 1993, va dir que «un govern que abans d'elaborar una llei de cures pal·liatives aprova l'eutanàsia, és un govern irresponsable».

No podem obrir la porta al «suïcidi assistit» perquè, encara que sigui una llei restrictiva, ja sabem que serà un colador sense control. Vagi per endavant l'adjectiu que va dir l'OMS sobre el tema. Forma part de l'acord PSOE-PODEMOS i és clar, «qui promet, s'obliga».

LOURDES CAMPS CARMONA
Barcelona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Recorregut per la trajectòria professional de Lluís Llach a l'Arts Santa Mònica

Melodies i lletres d'un mestre

MAC

Barcelona

Fotos: JordiPlay

El 24 de març del 2007, Lluís Llach va acomiadar-se del públic amb un concert a Verges, el poble on va passar la seva infantesa. Deixava enrere quatre intenses dècades d'activitat professional que l'han convertit en un dels grans mites de la música catalana. Una llegenda viva que va saber obrir els ulls a la societat opaca i oprimida del seu temps a través de les seves cançons; unes lletres que continuen avui vives.

Artista —amb majúscula— de talent descomunal, perfeccionista i sensible, intel·lectual i reflexiu, Llach és sinònim del compromís més ferm i reivindicatiu amb el nostre «país petit», Catalunya. De veu única, caracteritzada per una portentosa calidesa envellutada, la seva música ha estat la banda sonora de la vida de diverses generacions de catalans.

El centre pluridisciplinari Arts Santa Mònica de Barcelona acull fins al proper 26 d'abril l'exposició *Lluís Llach*. Com un arbre nu, que commemora els cinquanta anys que fa que Llach va començar a cantar. La seva reeixida carrera musical, la lluita per les llibertats i la defensa de la cultura catalana són els eixos d'aquesta mostra, comissariada per Lluís Danés.

Organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya amb la col·laboració del Grup Enderrock, l'exposició està estructurada en vuit àm-

bits que porten títols de temes del cantautor: «Jo hi soc si tu vols ser-hi», «Amor particular», «Alè», «L'estaca», «El Cafè Antic», «Viatge a Itaca», «Rar» i «Com dibuix fet al vent».

Comunicació especial

Un plafó enorme amb la reproducció de portades dels discos (*singles*, *elapés*...) de Lluís Llach dona la benvinguda als visitants, juntament amb una frase del cantant empordanès: «Durant quaranta anys he tingut una comunicació molt especial amb el públic, que és l'únic factor que m'ha permès de subsistir.» Component d'Els Setze Jutges, Llach va ser una de les màximes figures de la Nova Cançó.

La cançó més emblemàtica de Lluís Llach és *L'estaca* (1968), que simbolitzava la resistència contra la dictadura franquista. Ha esdevingut tot un himne contra diverses situacions de repressió i vulneració de drets. Va ser la cèlebre escriptora Maria Aurèlia Capmany qui va suggerir-ne a l'autor un canvi de títol; així *La columna* va ser *L'estaca*. És la cançó moderna en català més ver-

Columnes publicitàries amb cartells dels concerts del gran cantautor.

Plafó amb la reproducció de portades dels discos de Lluís Llach.

La música de Llach ha estat la banda sonora de la vida de diverses generacions de catalans

sionada. A l'exposició s'hi poden sentir adaptacions a l'occità, francès, castellà, basc, gallec, esperanto, sard, alemany, suec, polonès, rus, àrab...

Al municipi de Porrera hi ha el Cafè Antic, que s'ha recreat fidelment a la mostra per tal de retre homenatge als poetes que, a través dels seus versos, han inspirat al cantant: Josep Maria de Sagarra, Joan Fuster, Pere Quart, Màrius Torres, Joan Salvat-Papasseit, Federico García Lorca... i sobretot Miquel Martí i Pol. Tots dos van crear obres com *Un pont de mar blava* o *Germanies*.

Lluís Llach —nom de suggeridores reminiscències paronomàsiques— és un artista polifacètic, en el qual es donen la mà la curiositat i l'inconformisme. Més enllà del món de la cançó d'autor, ha estat compositor d'espectacles de teatre i dansa, de pel·lícules i sèries de televisió, director de la Processó de Verges, escriptor, polític, vinyater, etc. A l'exposició es poden veure, entre altres peces, el «piano blau» que el cantant va fer servir a l'espectacle *Un núvol blanc* (1990), fotografies realitzades per a la portada del disc *Rar* (1994), una titella pertanyent a la representació de *Wasteland* (2013) o diferents exemplars dels seus llibres.

Viatge audiovisual

El nucli d'aquest excepcional recorregut per l'obra de Llach és un far on, en el seu interior, el públic té la possibilitat, durant deu minuts, de recordar fragments de les seves cançons més conegudes: *La gallineta*, *Que tinguem sort*, *El bandoler*, *País petit*, *Com un arbre nu*, *Tinc un clavell per a tu*, *Venim del nord, venim del sud...* Com si fos una capseta de música, el visitant s'endinsa en un univers estel·lar, en què les composicions prenen una dimensió física, a tall de petits diorames.

Un admirable viatge audiovisual que acaba amb un sentit record per a Laura Almerich, guitarrista de Llach des del 1969 fins al 2007. Eterna companya musical i bona amiga a qui el cantant li havia dedicat dues inoblidables cançons: *Laura*, que formava part de l'àlbum *Campanades a morts*, i *Roses blanques*, del disc *Rar*. Almerich va morir el 14 de juny del 2019.

Llach ha mantingut al llarg de les dècades una innegable capacitat de convocatòria, com es va posar de manifest als concerts multitudinaris duts a terme al Palau dels Esports de Barcelona el gener del 1976, al camp del Barça el juliol del 1985 o al Palau de Sant Jordi de Barcelona el novembre del 1993. En una de les sales hi ha cinc columnes publicitàries amb els cartells dels seus concerts i material relacionat amb les actuacions.

A més, a través de diverses pantalles, s'hi projecten concerts memorables i entrevistes a experts, com ara el músic i cantant Fermin Muguruza, l'editor discogràfic Joan Carles Doval, el músic i productor Borja Penalba, l'historiador Pau Vinyes, el músic Joan Fortuny o els periodistes Enric Frigola i Jordi Basté.

La mostra també dona a conèixer frases d'admiració de Llach envers artistes com Jacques Brel («reuneix l'equilibri entre el cantant i el cantautor») o Edith Piaf («ella havia estat l'amiga de les meves nits, la que jo escoltava d'amagat a l'internat»). Finalment, es convida el visitant a viure una experiència de realitat immersiva.

Una ocasió immillorable per deixar-se endur —un cop més— per les onades de pur sentiment que sempre han traspuat les melodies i lletres nascudes de les entranyes d'un mestre. Immortal Llach.

Una fira d'art de Nova York posa a la venda una pintura dels germans Serra

Nova obra mestra del gòtic català

«Sant Martí i el pobre», de Jaume i Pere Serra, c. 1380.

EDUARD BRUFAU
Redacció

Cada país té la seva edat d'or pel que fa a l'art. En el cas del principat de Catalunya i la resta de territoris de la Corona d'Aragó (els regnes d'Aragó, València i Mallorca), aquest

moment va tenir lloc entre els segles XIII i XV. Ara, una obra pertanyent a aquella època, de la qual es desconeixia l'existència, acaba de sortir a la llum pública. Es tracta concretament d'una taula pintada pels germans Jaume i Pere Serra cap al 1380 que representa un conegut episodi

de la vida de sant Martí, en què el bisbe de Tours comparteix la capa amb un captaire. Amb tota probabilitat aquesta pintura gòtica hauria format part d'un gran retaule amb moltes més escenes, avui perdudes, destinat a una església important o un monestir.

L'obra es va exposar per primer cop la tardor passada a la fira Tefaf de Nova York procedent del fons que el col·leccionista francès Laurent Horny tenia en una mansió de la Costa Brava i que els seus hereus es van vendre recentment. La fira nord-americana la va posar a la venda per més de 300.000 euros i de moment no ha trobat comprador, però el més probable és que, si cap institució catalana o espanyola no s'avança, l'acabi adquirint algun museu dels Estats Units. Amb motiu de l'aparició d'aquesta obra gòtica catalana, l'historiador de l'art lleidatà Albert Velasco n'ha publicat un estudi complet on determina que té un valor «singular perquè pertany a un dels tallers pictòrics de Catalunya més prominents de la segona meitat del segle XIV». Velasco afirma que si bé de vegades apareixen obres inèdites d'època medieval, no és gaire habitual que siguin de tanta qualitat. Efectivament, l'escena de sant Martí és una obra mestra dels germans Serra, executada amb els millors materials possibles i amb una elegància exquisida.

Aquesta valuosa taula completa la producció artística dels germans Francesc, Jaume, Pere i Joan Serra, representants catalans del gòtic d'estil italianitzant. Des del seu taller de Barcelona durant tota la segona meitat del segle XIV van elaborar retaules per a les principals esglésies, catedrals i monestirs de tota la Corona d'Aragó. De la seva àmplia producció pictòrica avui se'n conserven una cinquantena d'obres. Entre aquestes destaquen el retaule de la Mare de Déu dels Àngels de la catedral de Tortosa, el retaule de Santa Maria del monestir de Sixena i el de Sant Vicenç del monestir de Gualter, tots tres exposats al MNAC. També és molt remarcable el retaule d'Abella de la Conca, conservat al Museu diocesà d'Urgell. Altres peces encara es poden veure als mateixos emplaçaments per als quals van ser concebudes, com ara el retaule de Tots els Sants del monestir de Sant Cugat del Vallès, el del Sant Esperit de la Seu de Manresa o els del monestir del Sant Sepulcre de Saragossa.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

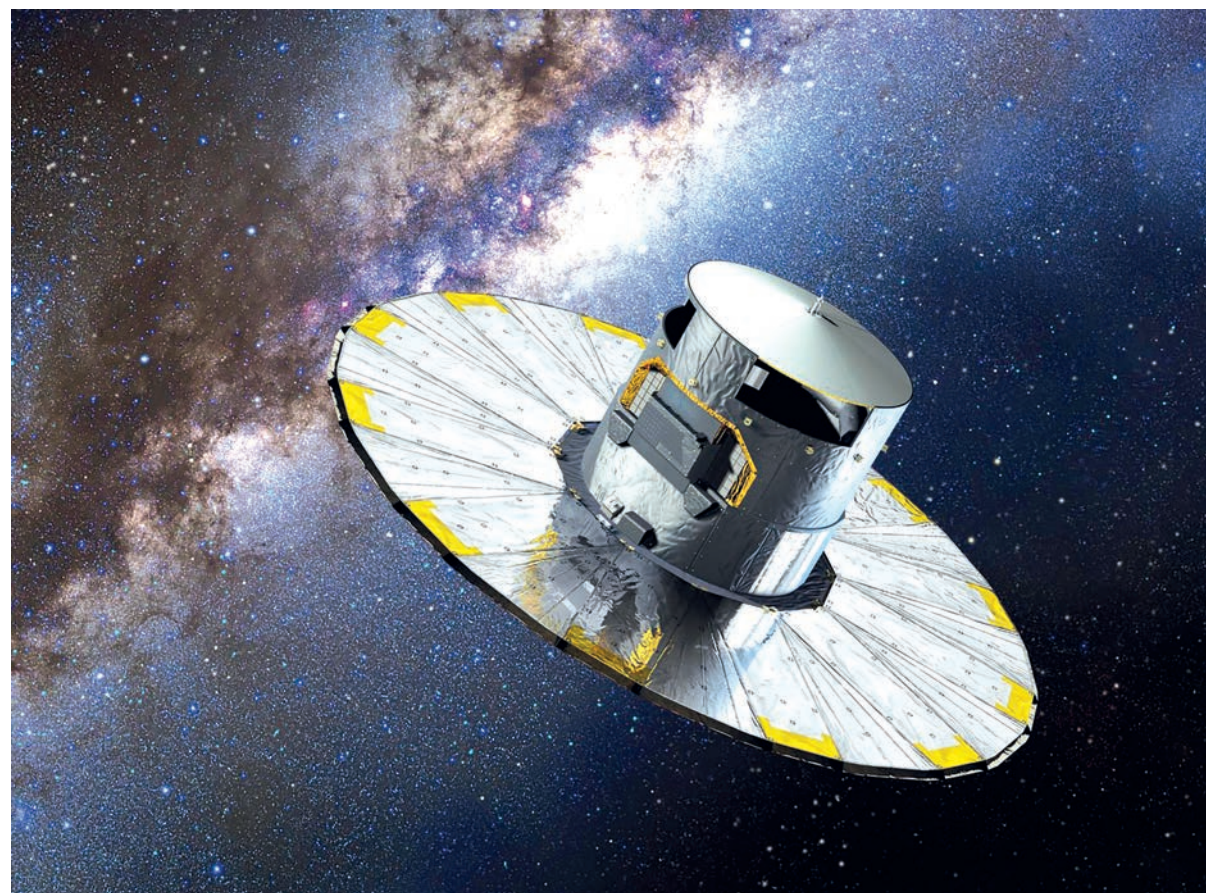
De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

ESA-D. Ducros, 2013

Recreació
artística
de la sonda
Gaia.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

La nostra Galàxia tingué un sotrac motivat per una altra galàxia

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Recordeu la sonda Gaia, oi que sí? Va ser posada en òrbita pels europeus (l'Agència Espacial Europea, ESA) el 19 de desembre del 2013 amb la missió principal de fer un catàleg tridimensional de la Galàxia, prenent la posició de 1.000 milions d'estrelles, controlant-les una per una 70 vegades. A més d'altres objectius, com ara detectar quàsars. Ja us en vaig parlar al seu dia. El programa era per a 5 anys, però si no se li ha posat fi un dia d'aquests, encara continua la missió. I ens ha donat una sorpresa a l'hora de donar-nos les posicions d'un cert grup d'estrelles. Ha sortit la notícia a la revista *Nature*. Crec que val la pena que us ho expliqui.

La sorpresa vingué en veure que apareixien estrelles en una posició i velocitat impròpies del lloc on es trobaven. Una de les que rebia les dades era la nostra Teresa Antoja (de l'Institut de Ciències del Cosmos de la Universitat de Barcelona) que davant del que rebia va començar a pensar que l'ordinador devia tenir un error. Però les dades de Gaia es validen per un equip de més de cent científics i enginyers europeus abans d'entregar-les a la comunitat dels científics i no es pot dubtar de la seva validesa. Què pas-

sava, doncs? Que les dades eren correctes i aquelles estrelles havien patit una atracció d'alguna galàxia (o galaxieta) que els havia passat a prop. Aquest sotrac galàctic havia passat, segons els càlculs, ara fa entre 300 i 900 milions d'anys i hauria estat degut al pas de la galàxia nana que ara es veu a Sagitari a prop del disc de la Galàxia.

I la cosa queda clara: si acostar un imant a un plec de llimadures de ferro fa que s'ordenin en una determinada direcció, les estrelles d'un disc galàctic també s'ordenaran davant d'una atracció gravitatòria. I, encara que hagi passat temps, les estrelles conserven l'efecte de la pertorbació que les va sacsejar i és el que ara es veu d'estrany en com es comporten.

Això és tot. Em direu que per a nosaltres no té cap interès especial. I és cert. Però veure fins on arriben les investigacions astronòmiques sí que ho crec interessant que ho sapiguem.

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

El terme *café* sembla que vindria del mot turc *cahvé* i es refereix a l'arbret de la família de les rubiàcies conreat a bona part dels territoris tropicals. El *café* (llat., *Coffea arabica*; cast., *café*) és originari del continent africà i, a partir del segle XVI, s'estengué el seu conreu a Amèrica, especialment al Brasil. La sement d'aquesta planta, torrada i mòlta —beguda com a infusió— gaudeix d'una gran acceptació mundial. Els antics africans, amb la grana madura del *café*, espresmuda i fermentada, en preparaven una beguda alcohòlica de propietats estimulants, puix que des d'època arcaica se sap que és un bon estimulament cerebral i cardíac. Recentment, s'ha trobat en la *cafeïna* una substància que no la fa apta per a les persones afectades per la gota i, també, s'ha descobert que la grana del *café* du *cafeol*, una substància oliosa d'acció també estimulante que facilita les contraccions musculars i redueix el cansament.

Els frares caputxins d'abans de l'exclaustració, que conegueren el *café* ja des del seu sojorn a la Guaiana el segle XVII, definiren el conreu del *café* o *cafetal* com a «locus arboribus vulgo *café* dictis», i afirmaren que aquesta planta fa una «llavor petita, de la qual mòlta y torrada se'n fa una beguda que facilita la digestió» (T. A., *Receptari*, s. f.). En alguns convents i monestirs, de la cafeteria en deien la *cucumella*, que és un terme llatí que vol dir cassó o cussol; un vas petit de llauna o d'aram amb mànec de ferro, molt semblant a la xocolatera.

Ja des del segle XVII la infusió del *café* torrat ha entrat en la tradició gas-

tronòmica d'Occident i, no pas sense dificultats, també s'introduí com a complement de les pitances conventuals a partir del segle XVIII. Hi ha diverses maneres de preparar la infusió del *café* torrat. La més tradicional és escaldar-lo immediatament després de moldre'l, però per fer-lo més gustós cal posar en ebullició tres quartes parts del *café* molt durant un quart d'hora, i quan es retira del foc, afegir-hi la darrera part del *café*, tapar-ho, deixar-ho reposar cinc minuts, i servir-lo per decantació o bé colar-lo abans de beure'l (Cf., *Tractatus novi de Potu Caphe, de Chinensium The et de Chocolata*, París, Apud Petrum Muget, 1685).

El *café* en el seu estat natural gaudeix de virtuts curatives. En efecte, la grana de *café* sense torrar conté moltes propietats diürètiques i anti-oxidants per purificar l'organisme. A més, inhibeix l'absorció dels greixos i estimula l'activació del metabolisme, de manera que el *café* sense torrar ajuda en les dietes d'aprimament ja que contribueix a la transformació de les reserves de greix en energia calorífica i, a més, té notables propietats anti-oxidants que purifiquen l'organisme, ajudant-lo a desfer i eliminar els nòduls de greix acumulat. Quan els comerciants venecians introduïren el *café* a Europa, l'Església en prohibí el seu ús, ja que s'associava a les tradicions musulmanes, però el papa Climent VIII (†1605) —el papa que publicà la *Vulgata* Clementina— no hi veié res que fes perillar la identitat catòlica i autoritzà beure *café*, no pas sense una llarga controvèrsia. A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, del cacau i la xocolata.

TRADICIONS REMEIERES

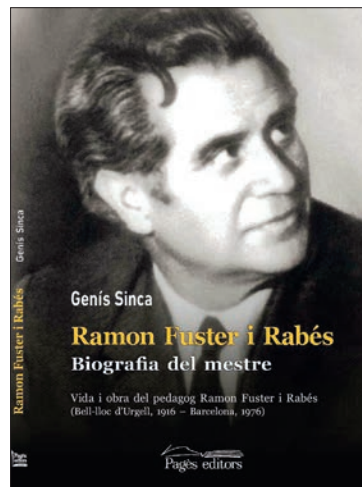
Algunes propietats del *café*

LOUIS BOUYER

El sentit de la vida monàstica
Herder Editorial, 2019, 298 pàg.

El pare Louis Bouyer reflexiona sobre l'essència mateixa de la vida cristiana i, de manera indestruïble, sobre l'essència profunda de la santedat. Era l'any 1950 quan donava a conèixer aquest llibre. L'abast de les seves innovadores intuïcions han arribat fins als nostres dies, i això fa que la seva lectura ens resulti sorprenent i enriquidora.

GENÍS SINCA

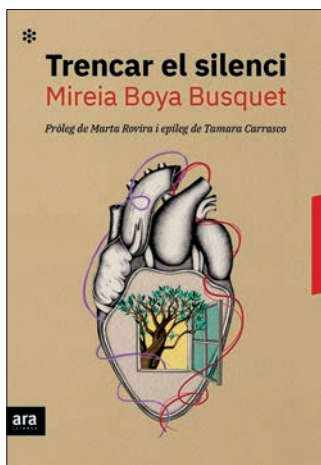
Ramon Fuster i Rabés
Pagès Editors, 2019, 450 pàg.

Aquest llibre narra amb gran rigor i passió la vida i obra de Ramon Fuster, un dels pedagogs més fascinants del segle XX català. El seu profund compromís amb Catalunya el va empènyer a multiplicar les seves activitats. Encara avui és recordat per un gran nombre d'alumnes i mestres com un personatge ple de bondat, a la vegada que ferm i tenaç en les seves conviccions pedagògiques.

MACRINA WIEDERKEHR

Las siete pausas sagradas
Vivir las horas plenamente consciente
Narcea Ediciones, 2019, 184 pàg.

Un volum de reflexions basat en els temes de les hores a les quals els monjos s'han mantingut fidels al llarg dels segles. També vol ser una guia per als que volen viure cada dia amb més atenció, sobretot, per als que busquen formes de pregària en sintonia amb el moment present.

MIREIA BOYA BUSQUET

Trencar el silenci
Ara Llibres, 2020, 187 pàg.

Mireia Boya trenca el silenci amb un llibre que ens fa reflexionar i ens emociona. I ho fa obrint-nos el cor i compartint les seves impressions més íntimes sobre el seu pas pel Parlament i pel Secretariat Nacional de la CUP-CC, el dolor per no haver pogut estar més amb la mare en els darrers moments, les actituds masculistes patides en primera persona o el valor de la solidaritat i la sororitat.

NGŪGĨ WA THIONG'O

Neix un teixidor de somnis
Raig Verd, 2020, 246 pàg.

Aquesta obra és el despertar d'un escriptor i l'alliberament d'un poble. Mentre Ngũgĩ se'n va a estudiar a la Universitat de Makerere, Uganda, el seu poble es defensa de l'Imperi britànic. En aquells temps convulsos és quan neix un dels intel·lectuals més importants de la nostra època, formant-se com a periodista, escriptor de contes, dramaturg i novel·lista.

HEATHER DUNE MACADAM

999 Les primeres dones d'Auschwitz
Comanegra, 2020, 411 pàg.

El primer transport oficial de jueus a Auschwitz no estava format per combatents de la resistència ni presoners de guerra. No hi havia homes, de fet: eren noies enganyades, que van partir d'Eslovàquia creient que anaven a treballar per al seu govern. Les poques supervivents, amb la xifra maquiavèlica de 999 dones, han ajudat a recuperar el relat ocult de la construcció de Birkenau.

CRÍTICA TEATRAL

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

L'altra cara de la crisi dels refugiats

Si el teatre contemporani ha de ser el reflex de cada moment que viu la societat, l'espectacle *Alhayat o la suma dels dies* s'inscriu de ple en la línia del teatre documental, o més aviat testimonial, d'una de les tragèdies modernes: la crisi dels refugiats. El 2016 es va construir al camp grec de Lagadika, a l'est de Salònica, una biblioteca per facilitar la feina educativa del voluntariat que s'hi desplaça. Dues d'aquestes voluntàries van ser Laia Foguet (periodista, guionista, cineasta i coautora de la dramatúrgia) i Georgina Latre (actriu). La primera va treballar a Lagadika durant mig any. La segona s'hi va desplaçar durant tres anys, amb anades i vingudes temporals.

L'espectacle se centra en l'experiència personal dels seus protagonistes. La Júlia, una voluntària catalana

(Georgina Latre) arriba al camp amb la intenció de fer-hi classes d'anglès primari i d'altres tallers amb els infants. Els altres dos protagonistes, en Hadi (Moha Amzian), un jove siríà assistent a les classes, fa una amistat especial amb la Júlia. I la germana d'ell, la Samura (Manar Taljo) —més restringida a les feines de la tenda o el contenidor-«casa» per raons culturals— acaba col·laborant en el muntatge de la biblioteca.

Entremig, la trama no amaga les dificultats per treballar al camp en condicions, la dificultat afegida a esquivar la rumorologia entre la relació que s'estableix d'amistat entre alguns dels refugiats i els voluntaris, i la contradicció entre les intencions inicials del voluntariat i els interessos reals dels refugiats, centrats en la seva sortida del camp per aconseguir l'acolliment a Europa.

L'espectacle és una al·legoria de l'amistat, dels límits d'aquesta amistat quan les condicions interessades i culturals ambientals ho impedeixen, de l'admirable capacitat idealista d'una generació jove que ha topat amb l'altra cara d'una presumpta societat civilitzada i que s'ha abocat a aportar el seu esforç per intentar fer un món millor. I, finalment, és també un mirall de la hipocresia política internacional que ha posat un teló d'acer entre la paraula dels seus propòsits constitucionals i els veritables fets i resultats. Espectacles com aquest en són una denúncia evident.

© Companyia La Viciosa

Els intèrprets Moha Amzian, Manar Taljo i Georgina Latre en una imatge promocional de l'obra.

AMB BON HUMOR

«ALHAYAT O LA SUMA DELS DIES»

DRAMATÚRGIA:

Laia Foguet i Aura Foguet

INTÈRPRETS: Georgina Latre,

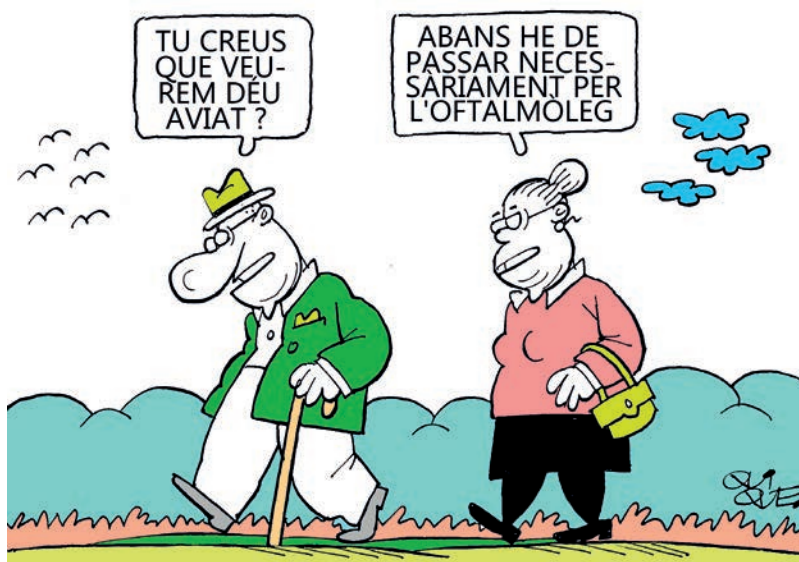
Manar Taljo i Moha Amzian

DIRECCIÓ: Aura Foguet.

Companyia La Viciosa

El Maldà, Barcelona.

Fins al 9 de febrer i en gira

CRÍTICA LITERÀRIA

ROSA M. BOIXAREU
Síndica de Greuges de la URL

Dir allò que es vol dir

ANA MARIA MATUTE

Los niños tontos
(Edición a cargo de Dolores Madrenas)
Austral Educación, 2018, 139 pàg.

És un llibre sobre infants, no per a infants. Una edició didàctica amb un estudi preliminar sobre l'autora i vint-i-un microrelats que són objecte de lectura i estudi; es tanca amb propostes de treball sobre aquests mateixos contes. Val a dir que s'aprèn molt amb aquesta edició: es pren consciència de l'ús de paraules justes, ben encaixades, sense retòrica ornamental, per descriure i dir allò que es vol dir.

L'autora mostra un domini dels sentiments de qui se sent indefens, feble, marginat... ja sigui per malaltia, per refús, per diferència... infants que somien i desitgen, que no encaixen en el seu món. Confegeix uns micro contes (alguns d'una pàgina, el més llarg de tres) independents els uns dels altres però que, en conjunt, tenen una unitat de sentit. No s'ha d'entendre l'adjectiu *tonto* segons l'ús habitual: es refereix a la innocència, la fantasia... l'absurd, allò irreal... com a característica de la infància, l'època més important de la vida, segons l'autora, i altres. Són nens incompresos, solitaris, cruels (odi, venjança, enveja...) nens que pateixen... la realitat, que ni l'entenen ni se'ls entén. Nens de condició social humil, generalment orfes, amb mancances afectives que viuen en un ambient gris semblant als de Dickens. Són històries simbòliques, reals, farcides de símbols que donen una perspectiva molt àmplia al relat. Conviden a l'extrapolació.

Per exemple: *El jorobado*, el relat més breu (nou línies) per descriure la tristesa de ser com s'és però, alhora, la vergonya d'*altri*, la compensació amb obsequis quan el que el nen desitja és poder ser allò que vol ser: artista sense embuts. *La niña fea*, marginada per ser lletja; l'escola és temps de patiment i solitud, la natura és el lloc on se sent acollida; la mort, un deixar de patir. I així un seguit de narracions d'allò més suggeridores.

«La palabra es lo más bello que se ha creado, es lo más importante de todo lo que tenemos los seres humanos. La palabra es lo que nos salva», diu Matute. També pot ser el que destrueix.

RAUXA

Deixar-se vèncer (i II)

Els filòsofs de l'antiguitat deien que conèixer-se un mateix era el principi de la saviesa. En aquest exercici d'autoconeixement no tot és agradable. Més aviat ens ensenya que som éssers limitats, finits i amb racons foscos. És a dir, que no podem fer tot el que ens proposem, que tard o d'hora acabarem morint i que sovint ens inclinem, a consciència, a fer el mal. A diferència, doncs, del que ens predica l'ambient social predominant, l'esforç d'autoconeixement serà autèntic en la mesura que ens ajudi a fer-nos veure com a imperfectes i no pas com a superherois.

Per paradoxal que pugui semblar, veure'ns com a éssers febles és un motiu d'alegria. Ens col·loca en la nostra realitat i ens evita deixar-nos endur per deliris de grandesa. L'home contemporani ha d'aprendre que no li és possible per les pròpies forces guanyar tots els combats, que deixar-se vèncer pot ser un gran bé. La derrota, l'enfonsament de l'orgullosa fortalesa personal, ens fa caure la bena dels ulls i ens fa capaços d'admirar-nos de l'existència del món i els qui ens envolten. Una vegada desarmat, en la pròpia petitesa l'home hi sap reconèixer igualment la dels germans, i això el fa molt més prudent a l'hora de jutjar el mal que cometen els altres. Quan els homes ens creiem imbatibles, els nostres egos inflats acaben xocant; quan ens reconeixem febles, a poc a poc neix dins nostre l'impuls de posar-nos al servei dels altres. Mentre som vius ens toca constantment triar entre aquests dos camins.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

ESGLÉSIA DE SANT GAIETÀ

El **diumenge 16 de febrer**, a les 18.00, concert solidari de cambra per a cant i piano dels compositors contemporanis (c/ Consell de Cent, 293 – Barcelona).

ESPAI D'INTERIORITAT FRANCESC PALAU

Del **dilluns 17 de febrer al dimecres 19**, a les 19.00, taller de Lola Jara, c.m., sobre *Església amb rostre de dona* (tel. 938 233 108).

PARRÒQUIA DELS SANTS GERVASI I PROTASI

El **dimarts 18 de febrer**, a les 21.30, conferència de Ramon M. Nogués sobre *Origen humà* (pl. Bonanova, 12 – Barcelona).

TALLER D'ORACIÓ I VIDA (MÈTODE P. I. LARRAÑAGA)

El **dijous 20 de febrer**, a les 17.30, sessió informativa al santuari de la Mare de Déu del Perpetu Socors (c/ Balmes, 100 – Barcelona). Contacte: Marisa, tel. 676 742 573.

CAPUTXINS

El **dijous 20 de febrer**, a les 20.00, Sílvia Coll-Vinent parla sobre Graham Greene al convent de Pompeia (av. Diagonal, 450 – Barcelona).

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **divendres 21 de febrer**, a les 19.00, cinema *Cafarnaúm* (presenta: Mercedes Pagonabarraga); el **dissabte 22**, a les 10.00, *Què diem quan diem Déu? Nous ateus i nous creients* amb Jesús Martínez Gordo (c/ Roger de Llúria, 13 – Barcelona).

Girona

HISTÒRIA

El **dilluns 17 de febrer**, a les 19.30, conferència d'Anna M. Puig Sant Pere de Figueres. *La història de l'edifici* al Cercle Sport de Figueres.

TEOLOGIA A PROP

El **dimarts 18 de febrer**, a les 21.00, xerrada de Mn. Joan Amich *Com dir i explicar als altres per què crec en Déu?* a la parròquia de Banyoles.

Lleida

JOVES

El **divendres 21 de febrer**, a les 22.30, vetlla jove d'adoració a la parròquia de Sant Llorenç de Lleida (jprieto132@gmail.com).

Sant Feliu de Llobregat

HOSTATGERIA DE MONTSERRAT

Els **caps de setmana del 21 al 22 de març; del 13 al 14 de juny i del 17 al 18 d'octubre**, curs *La regla de sant Benet: una proposta d'espiritualitat per al món d'avui* amb Lluís Planas, Jaume Duran i Anna Ragon (hostatgeriademontserrat@gmail.com).

Terrassa

EDUCACIÓ

El **dissabte 22 de febrer**, a les 11.00, xerrada *Educar amb passió. La intel·ligència emocional com a eina educativa?* amb Óscar Arriazu al Centre Cultural de Ripollet. Organitza: Associació El Rabeig. Inscripcions: associacio.rabeig@gmail.com.

COMUNIÓ I ALLIBERAMENT

El **dissabte 22 de febrer**, a les 20.00, Mons. Salvador Cristau presideix la missa a la catedral de Terrassa amb motiu de l'aniversari de la mort de Dom Giussani, fundador de Comunió i Alliberament.

Tortosa

LOURDES

El **diumenge 16 de febrer**, a les 11.30, jornada diocesana de l'Hospitalitat de Lourdes a la catedral de Tortosa.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El **dijous 20 de febrer**, a les 17.00, visita dels conservadors del museu Marc Sureda i Judit Verdaguer a l'exposició temporal.

COVA DE SANT IGNASI

El **cap de setmana del 21 al 23 de febrer**, taller *Amor, culpa i reconciliació* amb Eduard Fonts. Informació: www.covamanresa.cat.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

/catalunyacristiana

@catcrist

catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana:

Pilarín Bayés, Rosa Maria Boixareu, Agustí Codinach, Teresa Duch, Jordi Gaya, Antonio Gil, Joan Guiteras, Lluís Martínez Sistach, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Leticia Soberón, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Federico Trinchero, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat
(Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat
(Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA*
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ

El diumenge 19 de gener, Mons. Francesc Pardo va ordenar de prevere Mn. Antoni Coll Casals (Girona, 1967). Al final de la missa d'ordenació, el bisbe de Girona va anunciar el nomenament de Mn. Coll com a administrador parroquial de les parròquies de Sant Esteve de Caldes de Malavella i Sant Andreu Salou, de l'arxiprestat de la Selva. D'altra banda, d'ençà de l'ordenació diaconal, és secretari adjunt de la notaria del bisbat de Girona.

Què significa per a vostè haver arribat a la fita de l'ordenació sacerdotal?

És la culminació de tot el procés de resposta a la crida generosa que el Senyor va iniciar en mi des de la meva tendra infantesa, al voltant dels 6 anys. Des d'aleshores, aquesta invitació del Senyor s'ha anat afermant fins que ha arribat el temps oportú, després d'haver madurat aquesta opció i d'haver-la discernit en l'Església. D'aquesta manera s'han complert els plans que el Senyor tenia preparats per a mi. Haver arribat al sacerdoci suposa també haver assolit el ple sentit de la meva vida disposat a servir l'Església per a edificació del poble de Déu que m'ha estat encomanat.

Com explicar la figura del sacerdot en el segle XXI?

El sacerdot ha de ser l'home per als altres, disposat a escoltar i estar obert al món que ens ha tocat viure, amb les seves llums i ombres. Un home que viu amb coherència el que creu, en diàleg amb la cultura i el món contemporani, molt sensible a la realitat concreta amb tota la gamma de problemes de caire social, econòmic i polític.

Des de la realitat concreta amb tota la problemàtica que té, el sacerdot ho pot oferir a Déu. El sacerdot del nostre temps fonamentalment té el deure de testimoniar Jesucrist fent-se present en tots els àmbits, comptant amb una àmplia majoria de persones allunyades o indiferents al missatge cristià.

Proximitat, escolta, acolliment i testimoni de l'amor salvador de Déu en Jesucrist són els eixos a

Mn. Antoni Coll, prevere de la diòcesi de Girona

Àngel Almazan / bisbat de Girona

L'ordenació va tenir lloc el 19 de gener a la catedral de Girona.

«El sacerdot ha de ser l'home per als altres»

partir dels quals els preveres han d'exercir el ministeri pastoral, per tal de fer engrescadora la proposta cristiana i fent descobrir la frescor i la novetat de l'Evangeli de nostre Senyor.

Quina és la importància del testimoniatge perquè altres joves també segueixin la vocació sacerdotal?

El testimoniatge és fonamental per suscitar noves vocacions al ministeri sacerdotal. Ho ha estat sempre, i molt més ara. Sant Pau VI parlava, durant el seu pontificat, als anys 60 del segle passat, deia que el

món contemporani el que necessita són no tant mestres com testimonis que són alhora mestres, per tal de desvetllar en els altres l'atractiu per l'evangeli, la proposta cristiana alliberadora de tota persona. El nostre món pateix una inflació de paraules i missatges amb la proliferació de mitjans digitals, que ens poden fer perdre l'essencial.

El que fa moure les persones són els gestos concrets, que revelen una autenticitat de vida i això és del que tenen necessitat i cerquen molts joves i adolescents del nostre temps.

RàdioEstel

espai de trobada, participació i diàleg

Freqüències

Freqüències

106.6 FM

Comarques de Barcelona: Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Anoia, Alt Penedès, Selva i Maresme

93.7 FM

Catalunya central: Bages, Osona, Solsonès, Berguedà, Segarra, Anoia, Conca de Barberà, Alt Camp i Vallès Occidental

100.6 FM

Comarques de Tarragona: Alt Camp, Conca de Barberà, Alt Penedès, Baix Penedès, Tarragonès, Garrigues, Priorat, Ribera d'Ebre i Garraf

103.4 FM

Comarques de Girona: Alt Empordà, Pla de l'Estany, Garrotxa, Gironès, Baix Empordà, Osona i Selva

90.1 FM

Tortosa: Baix Camp, Priorat, Ribera d'Ebre, Baix Ebre i Montsià

96.8 FM

El Garraf: Garraf i Baix Penedès

92.4 FM

Vic: Osona

91.5 FM

Lleida

104.4 FM

La Cerdanya

105.0 FM

La Seu d'Urgell - Terres de Ponent: Urgell, Pla d'Urgell, Alt Urgell, Noguera i Segarra

106.0 FM

Era Val d'Aran

107.5 FM

Principat d'Andorra

actualitat

Església

esports

Cultura

Solidaritat

online

Radioestel.cat

a la carta

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Tortosa, 90.1 / Vic, 98.4 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Bossost, 106.0 / Andorra, 107.5

